

Faglig rapport om migrantmenigheter

Lemma Desta

Flerkulturelt kirkelig nettverk i Norges kristne råd

Juni 2019

Oslo

Innhold

Faglig rapport om migrantmenigheter.....	1
Om rapporten.....	4
Det globale migrasjonsbilde.....	6
Migrasjon til Norge: årsakene.....	7
Innvandringserfaringen (det å innvandre).....	8
Møte med det norske samfunn.....	10
Religion i det norske samfunn (bidrag, erkjennelse og/eller skepsis).....	11
Migrantmenigheter: Kirkemangfold i norsk kristendom.....	13
Diskusjon om begrepet: Hva er en migrantmenighet?.....	14
Migrantmenigheter i Norge: et overblikk.....	15
Kirketradisjoner.....	17
Den katolske kirke.....	17
Ortodokse menigheter i Norge.....	17
Menigheter etter opprinnelsesregioner.....	19
Asiatiske kristne og deres menigheter i Norge.....	19
Tamilske menigheter.....	20
Vietnamesiske menigheter.....	20
Filippinske menigheter.....	21
Kinesiske menigheter.....	22
Afrikanske kristne og deres menigheter i Norge.....	24
Kristne menigheter i Norge med bakgrunn fra land i Midtøsten.....	26
Iranere.....	26
Irakere.....	27
Armensk apostolisk kirke.....	27
Amerikanske og europeiske kristne og deres menigheter i Norge.....	27
Kristne menigheter i Norge med sør-amerikansk bakgrunn.....	29
Innblikk i migrantmenigheters liv.....	30
Kontakt med myndighetene.....	31
Migrantmenigheter i samfunnsperspektiv.....	31
Religiøs tro som ressurs i innvandring og integrering.....	32
Religiøs lære som ideologisk ressurs som hemmer/fremmer integrering.....	33
Migrantmenighet som organisasjon.....	33
Religiøst lederskap i migrantmenigheter.....	35
Menighet.....	36
Lederskap.....	36

Behov og mulighet for kompetanseheving	37
Medbrakt utdanning	39
Mulighet for teologisk utdanning og språkopplæring	39
Tilpasset og komplementerende videreutdanning	40
Avsluttende refleksjoner	40
Litteraturliste	42
Vedlegg 1 Kristne menigheter som mottok statstilskudd 2018	48
Vedlegg 2 Søk Br�nn�ysundregister i oktober 2018	52
Vedlegg 3 Migrantmenigheter kartlegging 2010-2012	55

Om rapporten

Bakgrunn

Denne rapporten er skrevet på oppdrag fra Det teologiske fakultet ved Universitet i Oslo. Rapporten er del av fakultets arbeid for å utvikle faglig kunnskap om mangfoldet av tros- og livssynssamfunn i dagens Norge. Fakultet engasjerte bestemte personer som har kompetanse og erfaring innen immigrantmiljøer til å skrive faglige rapporter stipulert til to månedsverk. Motivasjonen var å hente inn oppdatert og kontekstuell kunnskap og refleksjon over praksis fra denne type arbeid som er en pionervirksomhet i den norske og nordiske konteksten. Den faglige rapporten er tenkt å inneholde kontekst- og erfaringsbasert kunnskap fra de sammenhenger forfatterne har arbeidet. Dette tiltaket har to hovedfunksjoner: Den ene er å engasjere ressurspersoner på feltet som kan bidra til å styrke fagutviklingen og utdanningstilbudene bredt forstått, og det andre og viktigste er å opparbeide et større kunnskapstilfang om samtalepraksisfeltet slik det nå fungerer. Denne rapporten fokuserer på menigheter stiftet av kristne migranter.

Målgruppe for denne rapporten er

- Kirkesamfunn og kirkelige organisasjonsledere
- Offentlig instanser med migrasjonsarbeid som utlendingsforvaltningen, helsevesenet, barne- og ungdomsorganisasjoner, kriminalomsorg, sivilsamfunnsorganisasjoner, integrerings- og flyktningarbeid i kommunene.
- Kirkelige utdannings- og forskningsinstitusjoner

Denne rapporten har følgende **målsettinger**

- Gi innblikk i migrantenes erfaringer, religiøst liv og menigheter i Norge
- Gi oversikt og innblikk i menighetsliv, organisasjon og ledelse
- Drøfte problemstillinger de møter
- Dele refleksjoner rundt behov for kompetanse

Datagrunnlag

Rapporten baserer seg på

- Tallmateriale innhentet fra de ulike offentlige registre (tros- og livssynstilskuddsregistre fra Fylkesmannen/departementet og enkelt søk i enhetsregisteret hos Brønnøysundregisteret)

- Tallmateriell fra egne kartlegging (DAWN 2010-2012)
- Samtaler med utvalgte ledere
- Erfaringer fra arbeidet som koordinator for flerkulturelt kirkelig nettverk i Norges kristne råd (2010-2019)
- Statistiske data fra Statisk sentralbyrå
- Annen litteratur og referansemateriell

Metode

Rapporten skrives i et situasjonsbeskrivende narrativ med relevant tallmateriale. I tillegg reflekteres det over ulike sider av migrantmenigheters virksomhet. Rapporten har sin begrensning i det at den omfatter et stort spekter av menigheter. Dermed gir rapporten en glimt av virksomhetene ut fra det de selv skriver på nettsidene. Rapporten har foretatt noen generelle informasjonsinnhentingsintervjuer med to sentrale ledere med godt kjennskap til deres respektive miljøer. Rapporten bør leses som en innføring som introduserer migrantmenighetene og inviterer til mer interesse for å studere de ulike miljøene nærmere.

Struktur

Rapporten har fire deler. Den starter med innledende del som omhandler migrasjon generelt (både globalt og nasjonalt) og innvandrernes erfaringer i møte med det norske samfunn. Dernest kaster rapporten et blikk på det norske samfunn med fokus på religion og kirkene. Tredje hoveddel av rapporten introduserer migrantmenighetene. Den fjerde delen presenterer migrantmenigheter i lys av samfunnet. Rapporten avrunder med refleksjon og anbefalinger om kompetansehevende tiltak.

Merknad

Forfatteren minner om at språkbruk i migrasjonsdiskursen er ikke adressert i denne rapporten. Her er en link for å innhente ord og begrep i migrasjonsforvaltningen brukes av det offisielle Norges. (<https://www.imdi.no/om-integrering-i-norge/ord-og-begreper/>)

Det globale migrasjonsbilde

Migrasjon (menneskers bevegelse fra et sted til annet, i form av både utvandring og innvandring) er ikke et nytt fenomen, verken i Norge eller andre steder i verden. Det har alltid vært en del av samfunnsutviklingen. Migrasjon kan være frivillig valgt og ufrivillig tvungen. Det finnes mange ulike grunner til at mennesker flytter på seg over landegrensene. Noen på grunn av krig eller katastrofer, noen på grunn av forfølgelse og fare, noen på grunn av arbeid eller utdanning, og andre på grunn av kjærlighet eller familieetablering. I vår moderne og globalisert verden knyttes ulike deler av verden tettere sammen. Ideer, impulser, varer og kapital flyter over landegrensene. Informasjon utveksles raskt, særlig ved hjelp av moderne teknologier. Det har blitt billigere og enklere å reise mellom land og kontinenter. Vi har større innsikt og kjennskap til hverandres kulturer og livsvaner tross større geografiske avstand mellom verdensdeler. Vi har egne kulturer samtidig som vi tar del i et økende sammenvevd globalt samfunn. Gjennom de universelle menneskerettighetene, konvensjoner og avtaler i rammene av De forente nasjoner er hele menneskeheten i ferd med å styrke kontakt og samarbeid seg imellom. Likevel har vi en verden som preges av økonomiske ulikheter, ulik grad av demokratisk styresett og ulike nivå av velferd. Det er mangel på fred, frihet og livsmulighet mange steder i verden. Det er dette som er bakteppet for det globale migrasjonsbilde i dag. En FN-rapport om migrasjon (IOM rapport 2018) anslår at 240 millioner mennesker lever i et annet land enn de var født i og antall mennesker på flukt utgjør 68 millioner (UNHCR 2017). Nordmenn reiser mer og mange steder i verden. Mange utlendinger kommer til Norge. Internasjonal migrasjon bringer det globale mangfoldet til Norge og nordmenn blir i økende grad eksponert for verden. Vi lever i en sammenvevd verden med gjensidige påvirkninger. Våre holdninger og handlinger både påvirkes av og påvirker andre og det som skjer andre steder også påvirker oss.

Migrasjon er en krevende prosess både for de menneskene som reiser og samfunnet som tar dem imot. Den utfordrer også verdier, kultur og referanserammer. Den aktualiserer spørsmål om identitet og tilhørighet. Migrasjon byr på utfordringer for vertssamfunnet. Mennesker fra alle verdenshjørner med ulike erfaringer og behov befinner seg i Norge. Mangfoldet er større enn noen gang før. Den avspeiles i ulike språk, etnisk og/eller nasjonal opprinnelse og religiøs tilhørighet. Ingen har oversikt over hvor mange etniske grupper, nasjonaliteter og språk som finnes i Norge i dag. Norge i ferd med å bli et land med et

sammensatt samfunn. Kulturer, normer og verdier innflytterne bringer med seg utfordrer det eksisterende om omvendt. Norske identitet og kultur i henhold til det flerkulturelle debatteres. Det pågår en prosess av nyorientering både hos innvandrere som har kommet til Norge og det norske samfunn som tar imot dem. Innflytterne må lære seg å beherske det norske språket og ta del i det norske samfunn, og det norske samfunn må forholde seg til mangfoldet. I den nye virkeligheten oppstår mange nye spørsmål og utfordringer. Denne nyorienteringen krever mer kunnskap, refleksjoner og nye svar. Det krever tilpassinger, opplæring og endringer. Denne rapporten har siktemål å bidra til kunnskapsinnhenting om migranter, deres liv, tro og religiøsitet, og deres erfaringer i møte med det norske samfunn. I tillegg har rapporten et mål om å synliggjøre kompetansebehov.

Migrasjon til Norge: årsakene

Norge har mer enn 1000 års erfaring med migrasjon¹. Det har allikevel funnet sted store endringer i de siste 40 årene, med et økende antall mennesker fra hele verden som har funnet veien hit, og er blitt del av det norske samfunnet. Årsakene er mange og varierte. Den gode norske økonomien med et relativt stabilt arbeidsmarked, er en viktig «pull»-faktor for spesialister så vel for som folk som bidrar med billig arbeidskraft. Først kom fremmedarbeidere fra Pakistan mot slutten av 1960-tallet, etterfulgt av deres familier.² Etter tusenårsskiftet og utvidelsen av EU, har det kommet mange arbeidere fra Øst-Europa (særlig Polen og Litauen) og helsepersonell fra Asia (særlig Filippinene). Etter finanskrisen i 2007-08 økte arbeidsinnvandringen fra andre EU-land, framfor alt fra våre nordiske naboland.

Familieinnvandring (i form av familieetablering eller familiegjenforening) er en annen faktor som innebærer at mange mennesker kommer til Norge. Familieinnvandring er dels knyttet til arbeidsinnvandring, samtidig som en god del nordmenn gifter seg med statsborgere fra andre land og tar med seg sine ektefeller hit.

Den tredje viktige årsaken, er mennesker på flukt. Norge gjennom flyktningkonvensjonen har forpliktet seg å beskytte mennesker på flukt. Flyktninger kommer hit enten på egen hånd for å søke asyl eller hentes av norske myndigheter som kvoteflyktninger. Norge har tatt imot

---

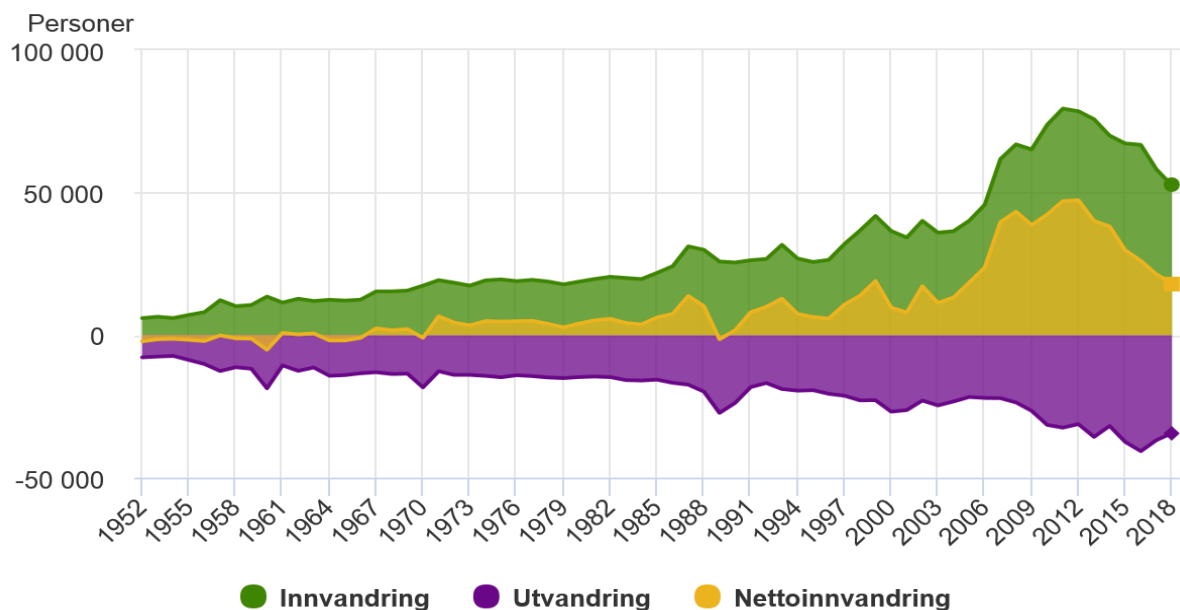
¹ Brochmann, G., & Kjeldstadli, K. (2014). *Innvandringen til Norge. 900-2010*. Oslo: Pax Forlag

² Henriksen, K. (2007). *Fakta om 18 innvandreregrupper i Norge*. Oslo : Statistisk sentralbyrå.

flyktninger fra kriser i ulike land de siste tre tiårene deriblant Vietnam, Chile, Sri Lanka, Bosnia, Kosovo, Liberia, Burma, Somalia, Eritrea, Irak, Afghanistan og Syria. Selv om antallet er begrenset, har høyere utdanning brakt mange studenter fra ulike deler av verden til Norge. Noen av dem blir igjen her.

Per 1. januar 2018 var det omlag 916 700 personer bosatt i Norge som enten har innvandret selv (746 700) eller er født i Norge med to innvandrerforeldre (170 000). Til sammen utgjør disse 17.3 % Norges befolkning (SSB). Fordelt på regional bakgrunn er det 48.7 % fra Europa, 33.2 % fra Asia, 13.9 % fra Afrika, 1.2 % hver fra de amerikanske kontinentene. I norsk migrasjonsforvaltning deles innvandrerbefolkningen i to grupper basert på landbakgrunn: Den ene gruppen består av innvandrere med bakgrunn i fra land innen EU28/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand og den andre gruppen består av innvandrere fra Asia, Afrika, Sør-Amerika og Oseania unntatt Australia og New Zealand. Summen av alt dette har endret den demografiske sammensetningen av befolkningen i Norge.

Innvandring og utvandring

Kilde: Folkemengde og befolkningsendringer, Statistisk sentralbyrå

Innvandringserfaringen (det å innvandre)

Norsk innvandringsdebatt ofte fokuserer om hva innvandrere bør gjøre for å integrere seg. Innvandreres erfaringer er lite synlig og lite hørt. Mange menneskers traumer, livshistorier og kamp, både på flukt og gjennom vandring, er oversett. Uansett årsak handler migrasjon ikke bare om å flytte fra ett sted til et annet, men om menneskers identitet og tilhørighet.

Identitet og tilhørighet er viktig for alle mennesker og bygges gjennom en lang prosess. Migrasjon løsriver mennesker fra trygg identitet og tilhørighet. De fleste mennesker som flytter på seg opplever separasjon, savn, fremmedfølelse og noen typer av identitetskrise.

Migrantene forlater ikke bare familie og venner, men også sitt hjemland og en kjent, kulturell kontekst. Migrasjonen ryster personligheten, familiestrukturer, tradisjoner og sosiale referanserammer. Det å utvandre (som voksen) innebærer å forlatte familier, slekt, venner og bekjente, hjembygda, skoler og arbeidssteder som er fulle av minner. Minner bestående av opplevelser og erfaringer av sorg og gleder, årstider og ritualer, smaker, lukter og utsikter og til syvende og sist tilhørighet og identitet. For noen handler dette ikke bare om å etterlate. Det vil også for mange bety at en har ingen mulighet til å komme tilbake. I tillegg dreier det seg om å slå seg ned igjen i et annet land enn man er født i eller har opprinnelsen fra. Et annet land hvor de snakker et helt annet språk, har andre tradisjoner, hvor man må lære på nytt hver eneste og minste ting. Å lære språket ut av fascinasjon er ikke det samme som om å lære det for å tilpasse seg inn i samfunnet som forventer integrering. Det er ikke unaturlig at lærelysten er sterkere der det er frivillig og selvmotivert enn forhold som tvinger. Vi vet faktisk lite om innvandrernes opplevelser, erfaring og motivasjon i norsk språkopplæring.³ Det offentlige norske språkopplærings tilbudet er også begrenset til noen av innvandrerne.

En side ved innvandring til Norge er det økende mangfold som kommer til uttrykk i språk og etnisk opphav, men også gjennom religiøs tilhørighet. På grunn av internasjonal migrasjon som har brakt hit mennesker fra over 200 land i verden finner en mennesker og kulturer fra hele verden som befinner seg i Norge. Det norske språket og den norske kulturen beherskes av mennesker fra mange ulike deler av verden. I dag har mange norskfødte barn med en eller begge foreldre med annen etnisk, nasjonalitet eller språkbakgrunn. Med andre ord det vokser fram nye identiteter i kombinasjon av barnas oppvekst i Norge med foreldrenes erfaringer fra andre steder. Vi hører om «bindestreks-identiteter» som «norsk-pakistansk»

---

³ Gunhild Tveit Randen, Marte Monsen, Guri Bordal Steien, Karianne Hagen og Veronica Adriana Pajaro, Norskopplæring for voksne innvandrere- en kunnskapsoppsummering, 2018, Kompetanse Norge, Høgskolen i Innlandet

eller «norsk-somalisk». Dermed blir den norske identiteten også noe som bæres av mange flere enn det var før. Innvandrere og deres etterkommer må lære å leve i spenningen mellom nostalgi og lengsel tilbake til opprinnelseslandet og tilpasningen og tilhørigheten i det nye landet og samfunnet.

Møte med det norske samfunn

Norge er godt land å bo i. Landet har et gjennomorganisert samfunn. Dette betyr at for enhver utlending som ønsker å komme seg inn i det norske samfunn må en både formelt og uformelt gå gjennom en lang og komplisert prosess. Det tar mange måneder og noen ganger flere år fra starten av planer om å flytte til Norge til å komme hit, bosette seg, lære språk, beherske kulturen og bygge nettverk og kontakter til å skaffe seg en jobb eller utdanning, delta i organisasjon og samfunnsliv. Veien hit og erfaringen underveis er både tid- og ressurskrevende. Det krever også mye tålmodighet samtidig evne og vilje til å lære det norske regelverk og system. For mange innvandrere - særlig de fra land utenfor det vestlige verden - er samfunnsorganisering og kulturen annerledes enn det de er vant til.

Likevel går prosessen lettere for arbeidsinnvandrere med etterspurt kompetanse enn for de som kommer hit på grunn av flukt. Det er ekstra vanskelig og tungt for asylsøkere som må flykte hit på egen hånd. Først må de ta den risikofylte reisen og når de har ankommet hit må de gjennomgå en lang juridisk prosess for å påvise at de har krav på internasjonal beskyttelse. Det er bare etter deres søknad ender med innvilget flyktningstatus den lange integreringsprosessen begynner. For de som ikke kvalifiserer for internasjonal beskyttelse fortsetter livet til enda en ny runde med klage på asylvedtaket eller retur til andre europeiske land der de først var ankommet på europeisk jord (i henhold til den felleseuropeiske migrasjonspolitiske avtalen bedre kjent som Dublinavtalen). For noen ender søket for beskyttelse i et liv i limbo eller flukt videre til andre steder.

I gjennom den lange prosessen blir mange kjent med ulike deler av det norske samfunnssystem: fra møtet ved skranken i en norsk ambassade i utlandet eller første kvoteflyktningsintervju til møte med grensevakter ved flyplasser eller andre første ankomstpunkter, oppfølging av visum og oppholdstillatelses i politiets utlendingsenhet, saksgang i Utlendingsdirektoratet og/eller utlendingsnemnda, Integrerings- og

mangfoldsdirektoratet, kommunene, NAV, skattekontor, helsevesenet - og frivillige organisasjoner. Utlendingenes vei inn i det norske samfunn innebærer mange prosesser og krav. Fra å være borger i et annet land går veien gjennom å være asylsøker, kvoteflyktning, arbeidsinnvandrer eller famillegjenforent, til innvandrer eller norskfødte barn med innvandrerbakgrunn.

Religion i det norske samfunn (bidrag, erkjennelse og/eller skepsis)

Religiøs tro former den enkelte og påvirker samfunnet. Religiøs tro gir den enkelte eller familien rammer for oppvekst, grunnlag for verdi- og veivalg, selvforståelse og verdensbilde. I mange land i verden spiller religion en vesentlig rolle i samfunnsutviklingen. Religion tar stor plass i utforming av kultur, språk, tradisjoner og identitet. Den fungerer ofte som felles nasjonal identitetsmarkør. Dette gjelder også landene i Europa, både før og nå. Mange ser bort ifra den klassiske sekularisering-teorien om religion og samfunn. Erfaringen verden over viser at det er misvisende å tro religion blir irrelevant med økt modernisering. Den kan heller ikke begrenses til den private sfæren. Med moderniseringen har det verken blitt mindre religiøsitet eller total privatisering. Selvfølgelig er det blitt synkende deltakelse og synlighet for noen av kirkene, på grunn av variasjoner og valgfrihet kombinert med en mengde andre tilbud. Religionen har også blitt endret av andre sosiale endringer som industrialisering, teknologiske endringer og forbrukskultur. Likevel har religion fortsatt en betydning utover den private sfæren. Religionens offentlige og private virkekraft er kan være like merkbar i moderne samfunn som den har vært i tradisjonelle samfunn.

Det sies ofte at Norge er et sekulært samfunn eller land. Men dette kan være feilaktig av flere årsaker. For det første er det en utbredt misforståelse av at «sekulær» er lik «ateist» eller «ikketroende». En mer korrekt definisjon av «sekularitet» er at det handler om den institusjonelle ordningen som skiller stat og kirke/religion. I den forståelsen har Norge hatt en statsreligion ved innskriving av grunnloven i 1814. Grunnloven fra Eidsvoll videreførte en eksisterende tradisjon med statsreligion. Det historiske stortingsvedtaket 21.mai 2012 avsluttet slik sett mer enn 500-års historie. Grunnloven er nå endret. Det norske stat skal ikke lenger ha en bestemt religion.

I tillegg til misforståelser om «sekularitet», kan fordommer om religion generelt være en annen grunn. Å kunne snakke presist om vekst eller nedgang er ingen lett oppgave verken for det offentlige forvaltningssystem eller kirkelige/religiøse ledere.

Påstanden om at Norge er sekulært er også problematisk i forhold til samfunnsvirkeligheten, der religion står på dagsorden like mye som andre steder i verden og får økt oppmerksomhet. På det praktiske plan består religionsfeltet i Norge av en majoritetskirke (Den norske kirke, omtalt i den reviderte grunnloven som Norges folkekirke), og et mangfold av kristne kirker og andre tros- og livssynssamfunn. Religionsfeltet i Norge er mangfoldig og spennende. Offisielle tall for 2018 viste at 3.723 663 mennesker eller 69.8 % av befolkningen er medlem av Den norske kirke (Dnk). 11.6 % av det norske folk eller 655 236 mennesker medlem i tros- og livssynsamfunn utenom Den norske kirke. Av alle medlemmene i tros- og livssynssamfunn utenom Dnk var 54.2 % eller 355 070 medlemmer i kristne trossamfunn, 25.5 % eller 166 861 medlemmer i islamske trossamfunn, og 14.5 % eller 95 030 medlemmer i Human-etisk forbund⁴.

Kristen tro i det norske samfunn

Norge er et land med lang erfaring med kristent trosnærver. Det norske samfunnet har vært knyttet til kristen tro slik det kommer til uttrykk i kirkeliv, språk, litteratur, musikk, arkitektur og politikk. Fra dåpen, gjennom konfirmasjon og bryllup til begravelse, i vanskelige tider og vanlige dager, spiller kristen tro en rolle i det norske folkets liv. Kristendommen er fortsatt majoritetsreligion, men ikke lenger statsreligion. At kristen tro og kirken står sentralt i norske historie og samfunnsutvikling, er det ingen tvil om. Men store endringer har også funnet sted underveis. Fram til begynnelsen av 1800-tallet var det norske samfunn en enhetskultur der kirken først var i en katolsk og dernest luthersk dominerende posisjon i folkets religiøst liv (Kullerud 1996, Oftestad et al. 2005). I takt med endringer i samfunnet oppstod nye bevegelser som utfordret kirkens dominerende autoritet når det gjelder tolkning og formidling av kristent tro.

Kristen tro som ideologi og kristne menigheter som institusjon har fungert som arena for utviklingen av norsk språk og kultur, som rammer for oppvekst og dannelse, og som mening

---

⁴ <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/trosamf>

for mange mennesker og en viktig ressurs for trivsel og livet som helhet. Kristne menigheter har også fungert som arena for ledertrening, kommunikasjon med andre mennesker, møtepunkt med likesinnede og slik utvidet det sosiale nettverket utenom familie, skole og jobb. Bevisstheten om et kall til arbeid eller tjeneste, som ligger i grunn i kristen teologi, har vært relevant for arbeidslivet. De moralske verdiene som ærlighet, sannhet og tillit er også viktig for samfunnet når det gjelder menneskelige relasjoner, relasjonen mellom borgere og det offentlige og ikke minst for markedet. Engasjement for skaperverket, for mennesker i nød, for samfunnet og for verden er noe av grunnverdiene i norske pietismen som igjen er et resultat av et etablert kristent nærvær i dette landet.

Migrantmenigheter: Kirkemangfold i norsk kristendom

Når vi snakker om kristendom i Norge kommer den landsomfattende Den norske kirke i dominerende og definerende posisjon. Men siden dissenterloven i 1845 som anerkjente organisasjonsfrihet, har det vokst fram et mangfold av religiøse tradisjoner i norsk kirkeliv. I dag er de fleste konfesjoner og tradisjoner⁵ innen den kristne tro godt etablert i Norge. Det kristne trossamfunn eller kristendom i Norge består av blant annet lutheranere, katolikker, ortodokse, baptister, metodister, adventister, pinsevenner, frelsesarmeen, kvekere, misjonsforbund og mange flere små og store, gamle og nye menigheter, som er ikke sluttet til de eksisterende konfesjonelle grupperinger. De fleste av disse kirkesamfunnene er godt spredt og forankret i lokalsamfunn rundt om i landet.

I forbindelse med innvandring kommer også det kulturelle mangfoldet inn i bildet. I motsetning til det typiske mediebildet om innvandrere og deres annerledes religion, er det mange kristne blant innvandrerbefolkningen. Som arbeidsinnvandrere eller flyktninger bærer de med seg sine kristne erfaringer og uttrykksformer i bagasjen og møter det norske kirkelivet på forskjellige vis:

- Noen søker fellesskap i lokale menigheter i sitt nærmiljø. I de siste årene har mange menigheter i Den norske kirke og i de ulike kirkesamfunn møtt enkeltpersoner og familier med innvandrerbakgrunn som besøker kirken og deltar på gudstjenester og

---

⁵ Ola Tjørhom (red.): *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap*, Cappelen Damm akademisk, 2018

andre aktiviteter. Dette er et fenomen det er vanskelig å tallfeste eller ha oversikt over. Men det har blitt mye vanligere med kristne innvandrere i etablerte menigheter som adventkirken, metodistkirken, Frelsesarmeen, pinsemenigheter, og de frie evangeliske forsamlinger).

- Slik forsterker og revitaliserer innvandring eksisterende kirker i Norge. Dette gjelder spesielt Den katolske kirken, forskjellige ortodokse kirker, Det Norske Baptistsamfunn og de nordiske folkekirkene.
- Men noen av innvandrerne danner egne menigheter. Når mennesker fra samme land samles til fellesskap, bønn, bibellesning eller gudstjenestefeiring, skapes ofte grunnlag for en ny menighet. I mange tilfeller er det enkeltmennesker med erfaring fra menighetsarbeid i hjemlandet som tar initiativ til en liten gruppe bestående av egen familie og bekjente. Felles språk, erfaringer og uttrykksformer fra hjemlandet er viktige elementer i dannelsen av disse menigheter. De omtales gjerne som «migrantmenigheter».

Diskusjon om begrepet: Hva er en migrantmenighet?

Begrepet "migrantmenigheter" er et nytt og kontroversielt begrep, også i internasjonal sammenheng. Men fenomenet med migranter som stifter egne menigheter i det landet de har vandret i, er verken nytt eller unikt. Selv i bibelhistoriene er vi kjent med den jødiske diaspora og framveksten av synagoger som også var utbredt i århundrene før den kristne tidsregning. Det samme skjedde i sin tid med europeisk utvandring til Amerika. Nordmenn bar med seg sine menigheter og kirker da de utvandret til Amerika.⁶ Selv i dag er Den norske sjømannskirken («Den norske kirke i utlandet») godt utbredt for å dekke behovet for nordmenn på reise eller opphold i utlandet.

Betegnelsen «migrantmenighet» brukes av andre enn menighetene selv for å beskrive menigheter som etableres og ledes av folk med innvandrerbakgrunn.⁷ I bredere forstand

---

⁶ Hoel, V. (2016). *Faith, Fatherland and the Norwegian Seaman: The work of the Norwegian Seamen's Mission in Antwerp and Dutch Ports 1864-1920*. Hilversum: Verloren. Hempel, K. G. (2012). "Is not a sin in one place a sin in another?" *Menighetsliv i norskamerikanske immigrantmiljø 1870-1917, kontinuitet og endring*. Tromsø: Universitetet i Tromsø UIT

⁷ Stoffels, H., & Jansen, M. (2008). *Coat of Many Colours. New Immigrant Churches in the Netherlands*. Münster/ Berlin/ Zürich: LIT Verlag), (Währisch-Oblau, C. (2009). *The Missionary Self-Perception of*

omfatter begrepet alle menigheter er stiftet, bestående og ledes av mennesker med innvandrerbakgrunn.

Begrepet «migrantmenighet» skaper likevel ubehag fordi det bygger på de politiske forholdene og et skille mellom befolkningen og immigranter. Dermed tar begrepet utgangspunkt i migrasjonspolitiske forhold. Det brukes flere liknende betegnelser eller begrep som diasporamenigheter, innvandrermenigheter, minoritetsspråklige menigheter (<https://baptist.no/om-oss>), utenlandske menigheter, asiatiske menigheter⁸, afrikanske menigheter og Black majority churches (i England).⁹ Betegnelser som markerer annerledeshet kan oppleves vanskelig for kirkene generelt. De kan oppleve dem som utestengende eller isolerende. Men på den andre siden kan denne begrepsbruken oppleves som både nødvendig og myndiggjørende. Selv om begrepet migrantmenighet skaper kontroverser er praksisen slik at mennesker i fra ulike land og verdensdeler faktisk stifter egne menigheter og foreninger i de nye landene de bosetter seg i. I dag er dette et økende innslag i mange land i Europa.¹⁰ Det finnes mer enn 200 migrantmenigheter i Danmark¹¹, 1200 i Nederland¹², mer enn 250 i Berlin-området i Tyskland.

Migrantmenigheter i Norge: et overblikk

Migrantmenigheter i Norge ble kartlagt i 2010. Kartleggingen startet med Oslo og omegn i 2010 og seinere utvidet til å favne hele landet. Det var et samarbeidsprosjekt mellom

---

Pentecostal/Charismatic Church Leaders from the Global South in Europe: Bringing Back the Gospel. Frankfurt am Main: E.J. Brill.); (Synnes, R. (2012). *Kristne migrantmenigheter i Oslo*. Oslo : Stiftelsen for kirkeforskning.

⁸ Hun & Ma. 2011. *Korean Diaspora and Christian Mission*. Oxford:Regnum Books International

⁹ Adedibu, Babatunde, *Coat of Many Colours*, UK, Wisdom Summit, 2012. Chike, Chigor. *African Christianity in Britain*, Milton Keynes, Author House, 2007. Hill, Clifford, *Black Churches: West Indian and African Sects in Britain*, London, Community and Race Relations Unit of the British Council of Churches, 1971. Killingray, David and Joel Edwards, *Black Voices: The Shaping of our Christian Experience*, Inter-Varsity Press, 2007. Olofinjana, Israel, *Reverse in Ministry and Missions: Africans in the Dark Continent of Europe*, Milton Keynes, Author House, 2010. Sturge, Mark, *Look What the Lord has Done: An Exploration of Black Christian Faith in Britain*, England, Scripture Union, 2005.

¹⁰ Jackson, D. R., & Passarelli, A. (2016). *Mapping Migration in Europe: Integration, Belonging and Community*. Geneva, Brussels: World Council of Churches & Churches commission for migrants in Europe. NOORT, G.(2011) "Emerging Migrant Churches in the Netherlands: Missiological Challenges and mission frontiers." *International Review of Mission*, Vol. 392,

¹¹ Folkekirkens mellemkirkelige Råd, (2009)

¹² Samen kerk in Nederland, (2017)

menighetsplantingsorganisasjonen SENDT-Norge (daværende DAWN-Norge), Det Norske Baptistsamfunn, Kristent interkulturelt arbeid og Norges Kristne Råd. Kartleggingen fant ut at ved inngangen 2013 fantes det 250 menigheter og grupper i Norge bestående av mennesker med innvandrerbakgrunn. Det brukes mer enn 40 ulike språk i menighetsarbeidet (hovedsakelig i gudstjenestefeiringen men også i undervisning). Det er store variasjoner på størrelsen av menighetene. Noen har et titalls medlemmer og i startfasen; mens andre er større menigheter med over tusen medlemmer og har dermed også eksistert i en stund. Antallet inkluderer ikke Den katolske kirken som organiserer migrantarbeid gjennom sjelesorgtjeneste og messer på forskjellig språk og nasjonaliteter. Men de representerer forskjellige konfesjonelle tradisjoner innenfor økumenisk akseptert kristendom. De består som nevnt av ulike ortodokse kirker, baptister, pinsekarismatiske og uavhengige menigheter. Kartleggingen omfatter ikke Jehovas vitner, ikke-trinitariske pinsevenner (som «united pentecostals/only Jesus» , «Iglesia ni Cristo») og Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige (også kjent som mormoner). Menighetene kan kategoriseres i ulike grupper:

- Menigheter med felles språk- og nasjonalitets-bakgrunn og en konfesjonell tradisjon der det brukes andre språk enn engelsk eller norsk
- Internasjonale menigheter med deltakere fra ulik landbakgrunn der det brukes engelsk som fellesspråk.

De såkalte «utenlandske menigheter» i Norge som den anglikanske kirke i Norge, den tyske menigheten, de nordiske lutherske kirkene (svensk, dansk, finsk og islandsk), den amerikanske lutherske menigheten og de europeiske ortodokse menighetene (gresk, serbisk, russisk, rumensk og bulgarsk) kan anses som migrantmenigheter i begrepets egentlige forstand. Det er likevel kulturelle og politisk forutsetninger som gjør at migranter fra vestlig landsbakgrunn ikke blir oppfattet som sådan. De utenlandske menighets virksomhetene er knyttet til de respektive kirkesamfunn i opprinnelseslandet. De kan sammenlignes med sjømannskirken, som representerer Den norske kirke i utlandet.

Når det gjelder relasjoner med kirkestrukturer i Norge er en del av migrantmenighetene, for eksempel burmesiske, tamilske, vietnamesiske og noen etiopiske menigheter en del av Det Norske Baptistsamfunn. Andre knytter seg til Pinsebevegelsen i Norge. Men det finnes også

mange menigheter som ikke har neon form for tilknytning til de etablerte kirkesamfunnsstrukturene i Norge.

Kirketradisjoner

Den katolske kirke

Den katolske kirken opplever økende trans-nasjonalisme og kulturelt mangfold mange steder i verden – og særlig i Vesten (Dominc & Erdal 2016). Siden Det andre Vatikankonsil har den katolske kirken blitt bevisst på kirkens universalitet og forsøker å leve etter det (Rahner 1979). Den katolske kirke i Norge regnes ofte som den største innvandrerkirken – både på grunn av de historiske og aktuelle forholdene som forbinder katolisismen i Norge med innvandrere fra ulike land.¹³ Historisk sett var tilbakekomsten av katolisisme i Norge knyttet til utlendinger som befant seg i Norge. Det var på grunnlag av franske diplomater at Norges første katolske menighet St. Olav ble dannet i 1843

(<http://www.katolsk.no/organisasjon/okb/Oslo/Olav/historikk>). Siden har innvandring vært en viktig faktor for katolsk nærvær og vekst i Norge. Nå er det langt vanligere at katolikker som kommer hit fra hele verden innlemmes i en verdensomspennende kirke, der behovet for kulturelt og språklig mangfold imøtekommes gjennom messer på ulike språk og egne pastorale tjenester. I Oslo katolske bispedømme er det messer og sjelesorgstjeneste på burmesisk, eritreisk, engelsk, filippinsk, kaldeisk, kroatisk, litauisk, polsk, tamilsk, ukrainsk, ungarsk, vietnamesisk, fransk og spansk.

Ortodokse menigheter i Norge

Ortodokse kirker er et av de blomstrende kirkesamfunnene i Norge. De består av ulike strømninger med russiske, bysantinske og orientalske avleggere.¹⁴ Vi ser nærmere på den sistnevnte gruppen, med vekt på de etiopiske og eritreiske kirker i Norge.

Hellige Nikolai menighet i Oslo, hevder å være landets første ortodokse menighet. Den ble stiftet i 1931 i forbindelse med russiske flyktninger som kom etter den første verdenskrigen. Gudstjenestene i Oslo forrettes i dag på kirke-slavisk og norsk hver helg og på større høytidsdager. Fram til 2019, har Hellige Nikolai menighet vært underordnet erkebiskopen

---

¹³ Mæland, S. (2016). ”Hva har vi til felles?” – En studie i kulturell kompleksitet og multikulturelle prosesser i Den katolske kirke i Norge (Doktorgradsavhandling). Universitetet i Oslo.

¹⁴Thomas Arentzen i Tjørhom, Ola (2018). *Kirkesamfunn i Norge: Innføring i kirkekunnskap*. Cappelen Damm Akademisk

for russiske menigheter i Vest-Europa med sentrum i Paris. I 2019 kom kirken under Patriarkat i Beograd (<http://ortodoks.org/Kirkeside/index.htm>). I denne sammenhengen må det nevnes at St. Hallvard ortodokse menighet, mottatt av Hans Eminense Metropolitt Kleopas av Sverige og Hele Skandinavia den 9. mars 2019, nå tilhører det Skandinaviske Metropolittdømme under Det Økumeniske Patriarkat (<http://www.ortodoks.net/>).

Det greskortodokse samfunn i Norge, Maria Bebudelses kirke, har eksistert siden 1965. I 1987 fikk menigheten nåværende kirkebygg i Oslo som ble innviet i 1992 som Maria Bebudelses kirke. Kirken er underlagt Metropolitt Kleopas Strongylis av Sverige og hele Skandinavia, med hovedsete i Stockholm, under Det Økumeniske Patriarkat i Konstantinopel. Siden den økonomiske krisen i hjemlandet opplever menigheten stor etterspørsel fra grekere og andre som oppsøker menigheten med både åndelig og sosialt behov (<https://www.dagen.no/perspektiv/jubilerer/Grekeres-krisehavn-%E2%80%93-og-snart-syreres-245902>).

I 1996, ved stiftelsen av Hellig Olga menighet i Oslo, startet de **russiske ortodokse kirker** underlagt Moskvapatriarkatet å etablere seg i Norge (<https://ortodoks.no/>). I dag finnes menigheter i Stavanger, Bergen, Trondheim og Kirkenes.

I de seinere årene har det blitt opprettet flere ortodokse menigheter med sine respektive nasjonale kirketilhørighet. Her kan det nevnes serbisk ortodoks, bulgarsk ortodoks og rumensk ortodoks.

Den bulgarske ortodokse menigheten ble stiftet 7. mars 1993 og er oppkalt etter de slaviske lærerne St. Kiril og St. Metodij. Kirken er underlagt det Bulgarske Patriarkatets jurisdiksjon i Sofia. Menigheten i Norge tilhører den Vest- og Mellom-Europa eparki med sete i Berlin, ledet av Hans Eminense Metropolitt Antonij. For tiden leier menigheten lokaler hos den greske kirken for gudstjenestefeiring. Menigheten betjenes av prest Angel Petrounov, som pendler til Norge hver måned. Søndagsgudstjenestene flyttet til lørdager i de gangen presten kommer. (<https://www.bomin.no/hjem>)

Den serbisk-ortodokse kirke i Norge

Med Serbia-Kosovokrisen på 1990-tallet og den serbisk-ortodokse kirkens sentrale rolle i serbisk nasjonalisme (se Engeseth, Marie Kyed: Religion og politikk i Serbia, masteroppgave, UIO, 2009) har kirken fulgt serbere i deres flukt og vandring til Norge. Alle ortodokse serbere i Norge er medlemmer av de to menighetene St Basil eller Vasilije Ostroski i Oslo og St. Dmitrius i Kristiansand (<https://www.vasilijeostroski.com/>). Menigheten i Oslo har lokaler ved Frognerveien. I tillegg organiseres gudstjenestefeiringer ulike steder i landet. Serbisk-ortodokse er medlemmer av Norges kristne råd.

Den rumenskortodokse kirke i Norge

I nyere tider har Norge blitt påvirket av migrasjon fra Europa – særlig arbeidsinnvandringen i forbindelse med utvidelsen av EU. I 2004 ble EU utvidet med 10 nye medlemmer de fleste fra øst-europeiske land. Dette åpnet muligheten for at arbeidsinnvandrere fra Polen og Estland begynte å komme til Norge. I 2007 ble Bulgaria og Romania tatt opp i det europeisk unionen med påfølgende pågang av arbeidssøkende og andre innvandrere fra disse land til Norge. Med økende antall rumensk-ortodokse ble den første ortodokse menigheten i Norge stiftet i 2008 med utgangspunkt i initiativer som allerede var pågang (<http://parohiaoslo.no/>). På listen over offentlige tilskudd står kirken oppført med fire menigheter i Norge, under det rumensk-ortodokse episkopaten i Nord-Europa basert i Stockholm.

Menigheter etter opprinnelsesregioner

Asiatiske kristne og deres menigheter i Norge

Det store flertallet av asiatiske innvandrere i Norge kommer fra land med andre majoritetsreligioner enn kristendom. Likevel er det mange kristne blant dem. Dette er en lite kjent erkjennelse i samfunnet inkludert nyere forskning (Jacobsen & Raj: 2008). Filippinske, vietnamesiske, tamilske kristne og de ulike folkegruppene fra Myanmar har messer og sjelesorg på deres språk hos Den katolske kirke i Norge. **Burmesiske** baptister fra Chin- (10 Chintalende baptistmenigheter) og Karen-folket har dannet flere egne menigheter i Norge (5 karenspråklige baptistmenigheter). De har egne systemer for organisering samtidig som de knytter seg til Det Norske Baptistsamfunn. Mange steder leier burmeserne lokaler eller forsamlingssteder fra den lokale baptistmenigheten. Noen få har kjøpt seg egne

forsamlingshus. I tillegg til de selvorganiserte burmesiske baptistmenigheter, er det en god del burmesere som har funnet seg til rette i den eksisterende lokale norsktalende baptistmenighet. Det lages egne program eller møtepunkter på de ulike språk for å imøtekomme behovet. Det har også oppstått protestantiske menigheter blant innvandrere fra filippinere, Kina, Vietnam og Sri Lanka.

Tamilske menigheter

I 1956 kom den første tamil, Antony Rajendram, fra Sri Lanka gjennom England til Norge å lære nye tekniker i fiskeindustri.¹⁵ Ut over 1960 og 1970 årene ble Rajendram en nøkkelkontakt for mange tamilske unge menn for å komme til Norge som arbeidsinnvandrere i fiskeindustrien. Etter innvandrerstopp i 1975 fortsatte tamilene å finne veien til Norge gjennom utdanning og familierelasjoner. Når den politiske konflikten spredte seg fra 1983 ble Norge en viktig destinasjon for tamilske flyktninger og asylsøkere. I 2016 var det i alt 15 203 tamilske innvandrere her i landet. Ifølge Jacobsen, var Rajendram og mange av tamilene som først kom til Norge katolikker (Jacobsen 2009). Men seinere kom også hinduer og det første hindutempelet i Norge ble opprettet av tamiler i 1998. Selv om tamilenes religiøse profil i større grad deles mellom hindu og katolske tamiler, har det vært et økende antall protestantiske menigheter iblant dem - med utgangspunkt i de få ikke-katolske kristne og mange konvertitter. En god del av disse menigheter befinner seg i Groruddalen i Oslo¹⁶ hvor de fleste Tamiler også bosatt seg. Noen av dem, for eksempel Faith baptistmenighet i Oslo, har vokst fra bare seks deltakere til noen hundre medlemmer med et stort og mangfoldig menighetsarbeid inkludert mediamisjon rettet mot tamiler i hjemlandet og diasporaen (<http://faithbaptist.no/>).

Vietnamesiske menigheter

Det finnes mange studier og litteratur om Vietnamkrigen¹⁷, båtflyktningene og deres liv i Norge (<http://www.takknorge.no/Lenker.html>). De første vietnamesiske innvandrene kom til Norge ved starten av Vietnamkrigen i 1975. Den store flyktningstrømmen fra Vietnam fant imidlertid sted i årene 1978-82.¹⁸ Mange båtflyktninger som ble tatt opp av norske skip i Sør-

---

¹⁵ Umapalan, S. (2016). *Tamilenes liv og historie i Norge 1956-2016*. ukjent.

¹⁶ Tamil Grace Evangelical Church; Talsmannen baptistmenighet;

¹⁷ <https://vietnamkrigen.wordpress.com/> tilgjengelig 01.04.2019.

¹⁸ Kundsén, J. C. (1982). *Båtflyktninger i transitt. Vietnamesere i flyktningeleire i Filippinene, Hongkong og Japan*. Bergen: Sosialantropologisk Institutt, Universitetet i Bergen

Kina havet fikk komme til Norge.¹⁹ Senere kom flere som et resultat av familiegjenforening og inngåelse av ekteskap. Det samlede antallet innvandrere og deres etterkommere fra Vietnam var i 2016 på 22 363 personer, ifølge SSB. Ni av ti innvandrere med vietnamesisk bakgrunn har norsk statsborgerskap. Mange vietnamesere er buddhister og disse bidro til å introdusere buddhismen i Norge.²⁰ Vietnameserne er blitt en viktig del av katolske menigheter i Norge. I tillegg har det vokst fram flere²¹ **vietnamesiske** menigheter (protestantiske) i de siste 25 årene. Den vietnamesiske baptistmenighet i Oslo ble stiftet i 1999 (www.baptist.no) og har egne lokaler i Akersalen nederst i Trondheimsveien i Oslo. Menigheten driver misjonsarbeid, ledertrening og bidrar økonomisk til å nå landsmenn i andre europeiske land (Finland, Tyskland) og i hjemlandet.

Filippinske menigheter

Filippinene er et av landene i verden med stor utvandring (først til Amerika i den første halvdel av det 20. århundre og siden 1970 tallet til mange andre steder i verden som arbeidsinnvandrere.)²² Filippinernes vei til Norge er mindre dramatisk enn andre asiatiske innvandrere til Norge. Det var først i 1960-årene at norske sjøfolk brakte med seg filippinske kvinner som de giftet seg med. Senere begynte filippinske sykepleiere å komme til Norge som arbeidsinnvandrere etterfulgt av familieinnvandring. I de senere årene har det kommet mange filippinere til Norge gjennom au pair-ordningen. Per 1. januar 2016 bodde det 21 945 med filippinsk bakgrunn i Norge. **Den filippinske** innvandringen har ført til etableringen av mange menigheter med filippinsk opphav. Katolske menigheter, særlig i de store by områdene, har fått mange Filipino katolikker. Filipino Adventister har også funnet sin vei i norske adventistunion. Det er stiftet flere pinsekarismatiske Filipino menigheter i Østlandsområdet²³. «Jesus is Lord Church» er en verdensomspennende, karismatisk menighet med filippinsk opphav. I Norge ble den første menigheten startet i Oslo rundt

---

¹⁹ Henriksen, K. (2007). *Fakta om 18 innvandregrupper i Norge*.

²⁰ Khuong Viet Templet, (2010) På nettsiden til Khuong Viet templet skrives om at «i 1982 stiftet de Det vietnamesiske buddhistsamfunn. I 1999 åpnet et nybygd tempel i Lørenskog utenfor Oslo. I dag finnes det vietnamesiske templer i Trondheim, Bergen, Stavanger og Moss.»

²¹ Menigheten Levende vann.

²² <https://www.migrationpolicy.org/article/philippines-beyond-labor-migration-toward-development-and-possibly-return>

²³ Living word bible center, Norway International Fellowship, Filipino Christian Church,

1992. I dag har denne kirken flere menigheter i østlandsområdet i Norge og i resten av Europa.

Kinesiske menigheter

Selv om noen av innvandrere og etterkommere med **kinesisk** bakgrunn kom til Norge som flyktninger, har de fleste kinesere kommet til Norge på grunn av handel eller spesialister med ulik yrkeskompetanse. Forskere og kinesiske studenter, som tar høyere utdanning i Norge, har også brakt kineserne til Norge. Kineserne er den desidert største gruppen av turister som besøker Norge.²⁴ I 2016 bodde det 10 179 innvandrere med kinesisk bakgrunn i Norge. **Den kinesiske** menigheten i Oslo (<https://scccoslo.wordpress.com/>), sammen med avdelinger i Stavanger og Bergen, er del av Nordic Chinese Christian Church med menigheter i Sverige og Finland.

Det finnes også grupper og husfelleskap av kristne med pakistansk, indisk, indonesisk, og mange andre asiatiske landbakgrunner. Alle disse utgjør et voksende innslag av kristne felleskap og menigheter i Norge med asiatisk opphav.

---

²⁴<https://www.nettavisen.no/nyheter/innenriks/181000-fikk-besoksvisum-til-norge-i-fjor---76000-av-dem-var-kinesere/3423585256.html>

25års jubileet av den kinesiske menigheten i Oslo

Afrikanske kristne og deres menigheter i Norge

Selv om afrikanere har vært i Norge i mange år, er antallet innvandrere fra landene i Afrika mye mindre enn de fra Asia. Dessuten har innvandrerne med afrikansk bakgrunn kort tid i Norge.²⁵ Marokkanerne var de første arbeidsinnvandrerne som kom til Norge tidlig på 1960-tallet. Som i andre grupperinger, var det først enslige menn som kom og senere familiene deres.²⁶ Per 1. januar 2016 bodde det 9 647 innvandrere og etterkommere med marokkansk bakgrunn i Norge. Fra slutten av 1990-tallet begynte det å komme flyktninger og asylsøkere fra landene på Afrikas Horn. I dag er somaliere den største gruppen med afrikansk bakgrunn, etterfulgt av eritreere og etiopiere. I 2016 var det ca. 40 000 innvandrere med somalisk bakgrunn i Norge, 20 000 med bakgrunn fra Eritrea og opp mot 10 000 fra Etiopia. Kvoteflyktninger fra Liberia, Rwanda, Kongo bidrar til økt ankomst av Afrikanere i Norge.

Afrikansk kristendom i Norge representeres primært gjennom kristne fra landene på Afrikas Horn (Eritrea og Etiopia) og Vest-Afrika (Nigeria og Ghana). Det finnes også små grupper og felleskap av kristne fra andre afrikanske land, blant annet fra Kongo, Liberia, Sør-Sudan, Kenya, Madagaskar, Rwanda og Burundi. Blant de første og største menighetene finner vi eritreiske og etiopiske ortodokse menigheter.

Den første **eritreiske** ortodokse menigheten ble stiftet i Oslo i 1985.²⁷ I de senere årene har det vært en svært stor økning av slike menigheter. Det har blitt stiftet opp mot 40 små og store menigheter en rekke steder i landet (Bergen, Stavanger, Drammen, Kristiansand, Fredrikstad, Jørpeland, Stjørdal, Grimstad, Molde, Asker og Bærum, Trondheim, Hamar, Harstad, Grenland, Porsgrunn, Sandnessjøen, Sogndal, Tromsø, Hammerfest, Vestfold og Volda).

I 1995 ble den første **etiopiske** ortodokse menigheten i Norge stiftet i Oslo²⁸ og i 2016 fantes det menigheter i Bergen, Stavanger, Kristiansand, Elverum, Hedmark, Trondheim og Tromsø.

---

²⁵ Kjerland, K. A. (2002). *Nordmenn i Afrika-afrikanere i Norge*. Bergen: Fagbokforlaget); (Cisse, Y. A. (2011). *Afrikanere i Norge gjennom 400 år*. Oslo

²⁶ Marokkansk Trossamfunn og Masjid Attaouba, (2017)

²⁷ Den Eritreisk St.Mary Tewhado ortodokse kirke i Oslo, (1985)

²⁸ Den Etiopisk Ortodokse Kirke I Norge, u.d.

Etiopiere og eritreere i Norge inngår også i protestantiske menigheter i Oslo og andre steder i landet. Selv om oppstarten strekker seg tilbake til 1985, ble den første protestantiske menigheten først dannet i Oslo i 1994.²⁹ Akkurat som for de ortodokse, rekrutterer de protestantiske menighetene blant etiopiere og eritreere i hele landet. På protestantisk hold finnes det menigheter av både språklige (oromo, amharisk, tigringna) og konfesjonelle varianter (pinsevenner, adventister og lutheranere). I tillegg tilbys det romersk-katolsk sjelesorg, som er basert i Oslo men betjener eritreiske katolikker i hele landet.

Eritreisk ortodokskor framfører liturgisk musikk på Pinsefestival 2015 ved Østre Aker kirke.

Koptiske ortodokse kristne fra Egypt samles til gudstjeneste feiring og har en menighet i Norge. Ofte presenteres etiopiske og eritreiske ortodokse som koptiske på grunn av de historiske båndene og fellesbetegnelsen de orientalske kirker (koptisk, syrisk, armensk, etiopisk og indisk) for de som brøt med det økumeniske kirkefelleskapet på grunn av læren om Kristi to naturer i 451 (konsilet i Kalkedon). Allikevel har den etiopisk-eritreiske ortodoksi

---

²⁹ Flood, A. T. (2012). The Ethiopian Evangelical community in Oslo, an emperical analysis of five protestant congregations in Oslo. Oslo: Norwegian School of Theology,

noen særpreg som ikke er felles med kopterne. Av de orientalske kirker har vi en menighet i Norge av den armenske apostoliske kirke.

Det andre store innslaget av afrikansk kristendom i Norge er knyttet til en del menigheter som ble startet og består av kristne innvandrere fra **Nigeria** og **Ghana**. «The Redeemed Christian Church of God» (RCCG) er et pinsekarismatisk kirkesamfunn med opprinnelse i Nigeria. Den norske avdelingen ble etablert i januar 2000 ved initiativtaker og nasjonalkoordinator pastor Duke Ajieh. I 2016 hadde RCCG Norge to menigheter i Oslo og menigheter i Drammen, Bergen, Kristiansand, Trondheim og Stavanger.³⁰

Innvandrere med **ghanesisk** bakgrunnen står bak en rekke menighetsprosjekter i Norge som «Church of Pentecost International»,³¹ «Oslo International Charismatic Church» (en panafrikansk pinsekarismatisk menighet i Oslo)³², «All Nations Full Gospel Church» (et kirkesamfunn med hovedsete i Canada), «Presbyterian Methodist Church», og «Jesus Power Ministry International». Noen av disse menighetene har fortsatt virksomheter med varierende oppslutning, mens andre har opphørt. Afrikanere fra Kongo, Kenya, Rwanda og Burundi har også menigheter noen steder.

Kristne menigheter i Norge med bakgrunn fra land i Midtøsten

Iranere

Den islamske revolusjonen i 1979 var et viktig bakteppe for at mange iranere som utvandret til Europa og andre steder. I 2016 bodde det 20 469 personer med iransk bakgrunn i Norge (Alghasi, Sharam: 2011.) Iran er blitt et av de mest restriktive regimene i verden når det gjelder trosfrihet. Kristne minoriteter som har bodd i landet i mange generasjoner lever under sterk press fra landets myndigheter. Konvertering til andre religioner anses som apostasi og forræderi. Likevel vokser kirkene i Iran. Mange iranere i eksil og i diaspora søker til kristentro. I Norge finnes

---

³⁰ The Redeemed Christian Church of God, (2017)

³¹ Eriksen, S. S. (2016). Church of Pentecost International : fortellingen om en migrantmenighet i Oslo. I A. Aschim, O. Hovdelien, & H. K. Sødal, *Kristne migranter i Norden* (ss. 190-207). Portal forlag.

³² Synnes, (2012). *Kristne migrantmenigheter i Oslo*.

det menigheter og felleskap av mennesker med iransk opphav flere steder i landet som Oslo, Bergen, Porsgrunn og Arendal.³³

Irakere

Forfølgelse av folkegrupper – spesielt kurdere og sjiamuslimere, samt Irakkriegen og dens urolige etterspill, drev mange irakere på flukt. Det var i 1987 at det for første gang innvandret over 100 personer fra Irak til Norge i løpet av ett år, og det skulle gå over ti år før antallet stabiliserte seg på et høyt nivå (se figur 2). Mange kom i årene før og etter millenniumsåret 2000, da det hele kulminerte med 4 400 irakiske innvandringer. Etter en nedgang i 2003 kom det en ny bølge i 2005. Denne begynte å avta i 2009, året det totale antallet innvandringer fra Irak passerte 20 000.» (SSB: 2016)

Det finnes enkelte kristne konvertitter blant kurdere og andre irakere i Norge. Kaldeere har sin egen menighet og sjelesorg knyttet til Oslo katolsk bispedømme. Den betjenes av egen prest og gudstjeneste feires på arameisk.³⁴)

Armensk apostolisk kirke

Selv om det henvises til spor av armensk besøk til Norge allerede i middelalderen, er det etter folkemordet i landet mange som har flyktet til andre steder. Den norske humanitære diplomaten Fridtjof Nansen var til stor hjelp for armenske krigsflyktninger. Til Norge kom en liten andel og over tid vokste det armenske befolkningen. Det er fremdeles et lite antall mennesker av armensk opphav i Norge. De fleste bor i de store byene med unntatt av den lille kommunen Vegårshei som mange av armenerne bosatte seg i. I dag finnes både en armensk kulturforening (<http://armenia.no/armenereinorge.html>) og en armensk apostolisk kirke der.³⁵

Amerikanske og europeiske kristne og deres menigheter i Norge

Selv om det i norsk migrasjonsdebatt er innvandrere med ikke-vestlig landbakgrunn som står i fokus, kommer faktisk et flertall av innvandrere til Norge enten Amerika eller resten av

---

³³ <https://www.misjonblantinnvandrere.com/>, <https://baptist.no/lese/article/1435202>; <https://bergenmenighet.delk.no/norskundervisning/> og <http://www.storbymenighet.frikirken.no/>.

³⁴ (<http://www.katolsk.no/nyheter/2015/11/kaldeisk-prest-til-norge>

³⁵ <https://www.tvedestrandsposten.no/lokale-nyheter/bygger-armensk-kirke-pa-vegarshei/s/1-115-6356718>

Europa. De utgjør fortsatt halvparten av alle med innvandrerbakgrunn i Norge. Menighetsdannelsen blant innvandrere med europeisk og amerikansk bakgrunn følger samme mønster som de andre. **Den amerikanske** lutherske menigheten oppstod i forbindelse med økt amerikansk tilstedeværelse i Oslo etter andre verdenskrig. Menigheten startet i 1958 og kirkebygget på Frogner i Oslo ble innviet i 1964. Menigheten har også vært et bindeledd for amerikanere med norskforbindelse og en samlingsted for amerikanere i Norge. I tillegg har amerikanerne stått for stiftelsen av både Stavanger International Church (1971)³⁶ og North Sea Baptist Church i Stavanger (1973)³⁷ og International Baptist Church i Bærum.

Den **anglikanske kirken** i Norge spores tilbake til handelsforbindelser og industrialisering fra midten av 1800-tallet. Menigheten St. Edmund i Oslo ble stiftet i 1884. I dag har kirken menigheter i Bergen, Stavanger og Trondheim. (<http://www.osloanglicans.no/>)

Den **tyskspråklige menigheten** i Norge, også kalt “den tyske menighet” har eksistert siden 1909. Kirkesognet har tyngdepunkt i Oslo, men har menighetsgrupper og kontaktpersoner i andre byer som Bergen, Drammen, Fredrikstad, Kristiansand, Stavanger og Trondheim. De fleste av medlemmene er tyske, men også nordmenn, sveitsere, nederlendere og østerrikere går der. Mange av dem har bodd lenge i Norge, mens andre er kommet til Norge nylig som studenter, aupair, lærere, leger eller ansatte ved et firma eller ved den tyske ambassaden.³⁸ <https://www.deutschegemeinde.no/>

De nordiske lutherske kirkene (**svensk, dansk, finsk og islandsk**) har sine respektive historier og erfaringer i Norge. Den danske kirkekomite i Oslo begynte sitt arbeid med danske gudstjenester i Oslo i 1945³⁹. I 2018 opphørte Den danske menigheten, men det skal fortsatt arrangeres danske gudstjenester i Slottskapellet - stilt til rådighet av kongefamilien.

Den finske menigheten i Norge er en del av den finske evangeliske lutherske kirkes sitt utenlandsarbeid. Menigheten i Norge ble grunnlagt i 1994. Selv om menighetskontoret ligger

---

³⁶ http://www.sic.no/?page_id=25

³⁷ <http://www.nsbcc.no/about-us/history-of-north-sea/>

³⁸ Den tyskspråklige evangeliske menigheten i Norge, 2005,

³⁹ <https://dsuk.dk/page/83/norge-oslo>

i Oslo, betjener den finnene over hele landet. Det arrangeres gudstjenester, dåp, vigsel, begravelser og kulturelle aktiviteter(<https://www.svenska.finskekirken.no/>).

Den islandske menigheten i Norge ble formelt grunnlagt i 1997. Kirken betjener islendingene i Norge gjennom menighetsarbeid bestående av gudstjenester, barne- og ungdomsarbeid, rådgivning og omsorg for eldre, begravelser, ekteskap, og dåp. (<http://www.kirkjan.no/>)

Svenska Margaretakyrkan i Oslo ble startet i 1910 og i dag er den en del av Svenska kyrkan i utlandet med menigheter i Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger. Menighetene betjener både bofaste og besøkende svensker i Norge. Menighetene tilbyr gudstjeneste, dåp, vigsel, begravelse, barn og familiearbeid, musikk og kulturelle aktiviteter. De anser seg selv som en religiøse, kulturell og sosial møteplass for alle svensker i Norge. (<https://www.svenskakyrkan.se/norge/oslo>)

Et unikt element nå det gjelder europeiske migranter som stifter sine kirker i Norge, er **rumenske pinsemenigheter** (Biserica pentecostal/). De fleste av dem har lokale kontakter der de leier forsamlingshus eller kirkelokaler, ellers er de lite kjent. Det sies at de pågår pinsevekkelse med stor kirkevekst i Romania og blant rumenere i diaspora. (<http://www.bisericasperanta.no/despre-noi/>)

Kristne menigheter i Norge med s r-amerikansk bakgrunn
Sør-amerikanske innvandrere fra land som Chile, Colombia, Brasil er relativt usynlige i norske medier. Noen av dem har bodd i Norge lenge nok til at det kanskje er naturlig at de blir mer integrerte i samfunnet og dermed lite synlig. En annen grunn kan være språkbarrieren som har gjort at en vet lite om dem. Når det gjelder menigheter, har det vært flere spansk- og portugisisktalende menigheter stiftet av s r-amerikanske innvandrere. Geir Lie gir et utfyllende portrett av disse menighetene i en artikkel⁴⁰. De fleste av menighetene har en pinsekarismatisk profil og samler et større mangfold av bakgrunner fra landene i Sør-Amerika.

---

⁴⁰ <http://www.akademiaforlag.no/wp-content/uploads/sites/13/2019/01/Historikk-spansk-og-portugisisktalende-menigheter-i-Norge.pdf>

Innblikk i migrantmenigheters liv

I migrantmenighetene møter vi et menighetsliv og en åndelighet med sterkt fokus på bønn, faste (både i de ortodokse og pinsekarismatiske menigheter), lovsang og musikk (ved bruk av både tradisjonelle og moderne instrumenter). Selv om fellessamlinger med gudstjeneste står sentralt i menighetslivet, er det likevel flere andre samlingspunkter i mindre grupper som bønnemøter, bibelgrupper, og andre tjenestegrupper (særlig i de protestantiske tradisjonene). I noen av menighetene varer fellessamlingene som regel i mer enn to timer, og møteformen innbefatter bønn, mye lovsang, skriftlesning og lange prekener. I de ortodokse kirkene starter gudstjenestene tidlig om morgenen, og varer lenge. Ortodokse innbyr til store festgudstjenester flere ganger i året. Måltid og fellesskap er en viktig del av fellessamlingene i de fleste menigheter. I tillegg møter vi et fromhetsliv som minner oss om den puritanske og pietistiske arv i tidligere generasjoner i Norge.

Menighetene betjenes av prester med assistanse fra diakoner i de ortodokse menighetene og pastorer og ulike undergrupper i de protestantiske menighetene, som åndelige ledere. De utfører sine tjenester og oppgaver ofte i samarbeid med et menighetsråd som også har det administrative ansvaret.

Kvinner, barn og ungdom har en viktig plass i disse menighetene. Ofte inngår unge jenter og gutter i et kor eller en sanggruppe som leder lovsang under gudstjenester og fellessamlinger. Kvinner påtar seg oftest ansvaret for diakonale tjenester som blant annet innbefatter å forberede nattverd, kirkekaffe eller fellesmåltid etter gudstjenester samtidig som de også deltar i menighetsrådet. Det er ikke mange migrantmenigheter som har eller eier egne kirkebygg og de fleste leier lokaler av andre kirker, menigheter og virksomheter.

Migranter generelt har lavere inntekt enn befolkningen forøvrig⁴¹, i tillegg har de store familier både her og i opprinnelseslandet. Derfor er menighetenes økonomiske grunnlag ofte svakere. Dette handler ikke om mangel på giverglede eller bidrag, men store utgifter og små ressurser. Mange av prestene og pastorene betjener menighetene på frivillig basis eller med en liten symbolsk betaling.

Mange kristne innvandrere anser seg selv som misjonærer i det norske samfunnet. For mange av de protestantiske menighetene innebærer det motivasjoner om å nå og omvende

---

⁴¹ <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/lavere-lonn-blant-innvandrere>

flere, gjerne mennesker med samme bakgrunn, men også andre. Flere av menighetene har store ambisjoner. Både den sterke åndeligheten og misjonsambisjonene kommer ofte til uttrykk i menighetenes navn. Det er ikke uvanlig at disse menighetene er kritiske til storsamfunnet, som de anser for å være for sekularisert. Misjonsforståelsen i de ortodokse sammenhenger dreier seg om å bevare troen gjennom et tydelig og synlig kirkeliv.

Kontakt med myndighetene

For mange migrantmenigheter er kontakten med offentlig myndigheter både fordelaktig og vanskelig. Myndighetene som regulerer trossamfunn er direkte relevant for deres virksomheter. Registreringsordningen for tros- og livssynssamfunn utløser økonomiske tilskudd og offentlig delegert ansvar til å foreta vigler. Likevel oppleves registreringsprosessen komplisert og byråkratisk. Registering av menigheten, med oppfylte krav om vedtekter, stiftelsesdokument, administrativ struktur og medlemsliste med personnummer er en tung prosess som krever tid og innsats. De menighetene som klarer denne prosessen, får mye lærdom om hvordan det norske samfunnet fungerer. Det er imidlertid mange som verken har muligheter eller ressurser til å oppfylle alle de formelle kravene fra myndighetene. Det betyr at det fortsatt er mange flere uregistrerte migrantmenigheter i tillegg til de registrerte. Få prester, pastorer eller andre ledere har fått tillatelse til å foreta vigsel. Mange opplever praktiske utfordringer knyttet til registreringsprosessen, lokaler, økonomiske ressurser og kontakt med andre kirker og myndighetene. Blant migrantmenighetene er det store forskjeller når det gjelder graden av organisering. Noen av de eldste menighetene har etablert en fast organisasjon, mens andre virker å ha en mer uformell struktur.

Migrantmenigheter i samfunnsperspektiv

Migrasjon er et kjent fenomen men har også blitt et politisk betent tema særlig med tanke på religion og kultur. Heldigvis har vi gode juridiske rammer på plass. Grunnloven sikrer religionsfrihet (§16) og ytrings- og foreningsfrihet (§ 100, § 101) i samsvar med de internasjonalt (Menneskerettighetserklæringen § 18) og regionale regelverk (Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen § 9). Gjennom migrasjon får det norske samfunn et økende religiøst mangfold. Parallelt med religiøst mangfold lever også humanistiske livssynssamfunn. Forskere beskriver dagens forhold med religion og religiøsitet i det norske

samfunn som både sekularisering og sakralisering samtidig⁴². Det forventes større åpenhet og aksept for religion i samfunnet og for religiøst mangfold. Både holdningsendringer til religion i samfunnet og økende religiøst mangfold på grunn av innvandringen vekker interesse for religion i samfunnsdebatten. Men diskusjonene om innvandring og religion trenger dybde og kontekstuell kunnskap for å unngå å skape grobunn for myter og fordommer.

Religiøs tro som ressurs i innvandring og integrering

Innvandrere har et mer aktivt forhold til religiøsitet enn majoritetsbefolkningen.⁴³ Det kan være flere årsaker: fra migrasjonserfaringen til samfunnene de kommer fra. Religiøs tro spiller en viktig rolle i innvandreres liv og relasjon til storsamfunnet. Etableringen av migrantmenigheter har stor betydning for migrantenes velferd, trivsel og mestring. Det å ha egne organisasjoner og muligheter til å kommunisere på eget språk, betyr mye for mange mennesker som opplever store forandringer i livet på grunn av migrasjon. Mens alt annet i samfunnet, som jobb, utdanning, deltakelse i organisasjoner og det politiske liv, krever norsk språk- og kulturkompetanse, tar troen og religiøsiteten utgangspunkt i det språket og den kulturen migrantene bærer med seg. I integreringspolitikken er det enighet om at innvandrere skal tilpasse seg storsamfunnet. De skal lære språket, komme i arbeid, delta i samfunns- og organisasjonslivet, betale skatt og bidra til fellesskapet. Debatten mangler innsikt i dybden av verdikonflikt, dilemmaer og nyorientering som kreves når immigranter bosetter seg i det norske samfunn. Integrering er redusert til en administrativ utfordring som kan løses med tilrettelegging fra myndighetenes side og tilpasning fra innvandrernes side. Et av dilemmaene i integreringen er da om innvandrere må gi slipp på sine kulturelle erfaringer og uttrykk for å bli godt integrert eller om de må få lov til å bevare noe av deres særegne bakgrunn?

Religion er et av de kulturelle erfaringene innvandrerne har med seg som spiller en avgjørende rolle i deres liv. Religion handler ikke bare om det åndelige og spirituelle, men

---

⁴² Leirvik 2010, Botvar & Schmidt 2010

⁴³ Ødegård, Guro; Loga, Jill; Steen-Johansen, Kari; og Ravneberg, Bodil: 2014, Felleskap og Forskjellighet, abstrakt forlag, Elgvin, Olav; Tronstad, Kristian. (2013): Nytt land, ny religiøsitet? Religiøsitet og sekularisering blant ikke-vestlige innvandrere i Norge. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 2013(1).

har også et sosiokulturelt aspekt som har implikasjoner for mange samfunnsområder. Mange innvandrere kommer fra samfunn med ulik organisering og kultur enn det de møter i Norge. I Norge møter de et godt organisert samfunn med velferdsstat der det er staten heller enn familie, slekt eller religiøse aktører som spiller en avgjørende rolle for borgernes materielle vilkår og velferd. De ulike religioner med sine verdensbilder og idealer forankret i sine respektive teologier, møter det norske samfunn med sine forventinger og verdier.

Religiøs lære som ideologisk ressurs som hemmer/fremmer integrering

Religiøs tro spiller viktig rolle for innvandrerbefolkningen og deres relasjon til storsamfunnet. Den er en viktig ressurs i tilpasningsprosessen og kontinuiteten. For mange migranter er religion en svært viktig del av identiteten. I en flyktningssituasjon kan religion gi psykisk styrke i møte med sosiale og eksistensielle utfordringer. Den amerikanske religionshistorikeren Timothy Smith omtaler migrasjon som en «teologisk opplevelse.» Religion tilbyr tro, ritualer, nettverk og fellesskap som bidrar til trygghet for den enkelte og familiene i, under og gjennom migrasjon og bosetting. Tro som ideologi og menighet som institusjon er arenaer for utviklingen av språk og kultur, rammer for oppvekst, dannelse og mening som er viktige ressurser for livet og trivsel. Gjennom troen formidles verdier som ærlighet, sannhet og tillit, som former barn og ungdommer og alle andre. Disse verdiene er avgjørende for samfunnet. Ærlige og tillitsfulle forhold i mellommenneskelig relasjoner og relasjonen mellom borger og myndigheter er viktige forutsetninger for samfunnet å fungere godt. Organisasjonslivet og markedet er også avhengig av de verdiene. I tillegg spiller tro som motiverende faktor i engasjement for skaperverket, for andre mennesker, i samfunnet og for verden.

Migrantmenighet som organisasjon

Amerikanske forskere har studert religionens betydning i forhold til innvandring generelt (Will Herberg 1960, Warner, R.S., & Wittner, J.G. 1998, Ebaugh & Chafetz 2000) og roller immigrantenes religiøse forsamlinger spiller (Ebaugh & Chafetz 2002; Hirschman 2004; Foley & Hoge 2007). I Norge også har det blitt utført noen studier på dette feltet (Ødegård et al. 2014). Studiene på forskjellige steder bekrefter at innvandreres religiøse institusjoner har en viktig funksjon. «På den ene siden kan trossamfunn bidra til å forsterke kulturtrekk fra

hjemlandet. På den andre siden kan de redusere nykommernes følelse av fremmedgjøring, og dermed bidra til inkludering. For mange minoriteter er trossamfunnet en viktig deltakelsesarena, særlig iden første fasen av integrasjonsprosessen.» (Loga 2012).

Migrantmenigheter er altså et sted hvor innvandreres kulturelle opplevelser og minner bevares, formidles og videreføres. Språk spiller en viktig identitets- og tilhørighetsskapende funksjon i migrantmenigheter. Der ikke rart at det i mange migrantmenigheter finner sted både leksehjelp og språkopplæring.

Estetikk, ritualer, fest og feiringer bidrar til å gjenskape hjemlandet i nytt og fremmed land. Migrantmenighet er et sted for å følge seg etnisk og åndelig hjemme fordi der brukes språket fra opprinnelsesland og uttrykkformer i menighetslivet derfra også. På den måten tilbyr menigheten tjenester som hjelper innvandrere å bevare sine røtter og identitet som gir økt trygghet og tilhørighet. Menighetene er en arena for ledertrening gjennom deltakelse, arena for opplæring i relasjon og kommunikasjon med andre mennesker. Den fungerer som møtepunkt med likesinnede samtidig som den utvider den sosiale kontaktflaten utenom familie, skole og jobb. Religiøse forsamlinger er en av de viktigste organiseringsarenaene for innvandrere. De bidrar til trygghet og trivsel.

På den andre siden blir migrantmenigheter et møtested for å framskaffe venner og nettverk for utveksling av informasjon og kunnskap om det norske samfunn. Informasjon som skaffes gjennom bekjente og venner har muligens mer troverdighet enn det som formidles fra andre kilder. Så for mange mennesker er menigheten et viktig nettverk. Det er de nettverkene man bruker når det oppstår nødsituasjoner eller begivenheter som bryllup, fødsel osv. Det er et faktum at innvandrere har en transnasjonal identitet. Det blir det samme for deres norskfødte barn. Ved en eller annen anledning i livet kommer de til å ha kontakt med foreldrenes opprinnelsesland. Det er derfor åpenbart at foreldre har et behov å videreformidle noe av de kulturelle tradisjoner fra hjemlandet. Menigheten kan dermed være med å assistere foreldre i barneoppdragelsen og kulturformidlingen. Derfor fungerer menigheten som utgangspunkt og tilrettelegger for overgangen fra innvandrere til aktive og deltakende samfunnsborgere. I dette henger spørsmålet om balansegangen mellom å bevare tradisjoner og tilpasse seg i det nye landet. Her ligger muligheter og utfordringer for både det norske samfunn og for innvandrere.

Religiøst lederskap i migrantmenigheter

I integreringsdebatten anerkjennes det at religiøse ledere spiller viktig rolle (Døving & Thorbjørnsrud, 2012). Hva slags religiøst lederskap etterlyses og hvor mye spillerom de har for å utøve lederskap, er det derimot lite diskusjon om. Etterlysning av religiøst lederskap rettes primært mot immigrantmiljøer og da særlig muslimske moskeer. Til tross for at religiøst lederskap etterlyses, er spillerommet og påvirkningsmuligheten for religiøse ledere i samfunnspolitikken betydelig redusert nå enn tidligere. Kanskje etter hvert vil situasjonen endre seg og religiøst lederskap tas mer på alvor.

Religiøst lederskap i kristne migrantmiljøer følger to spor. Det ene er det **teologisk-pastoral ledelse** og det andre **administrativ ledelse**. Både Den norske kirke og øvrige frikirker i Norge har også åndelige og administrative ledelsesstrukturer. I kirkene generelt er det interessant å se nærmere på maktrelasjoner, samarbeid, og spenninger mellom disse to sporene.

Blant migranter fra Europa og Amerika følger menighetene kirkestrukturene fra hjemlandet. Det sendes/innhentes ordinerte prester for å betjene menigheten eller forsamlingene i Norge. Nesten alle de menigheter har en formalisert struktur med utdannet og ordinerte prester/pastorer som innhentes. Prosessen med utvelgelse, oppnevning og innhenting av prester/pastorer og deres tjeneste i Norge og hvilken rolle menighetene/avdelingen i Norge spiller, har vi ikke mye kunnskap om. Blant migrantmenigheter (fra ikke-vestlige land) av protestantisk tradisjon utøver pastorer hovedlederansvaret. Betegnelsen «*pastor*» har sitt opphav i latin og handler om hyrden som gjeter flokken sin. Begrepet er blitt vanlig i protestantiske kirker verden over. Den pastorale leder rollen innebærer blant annet å lede menigheten i planlegging og gjennomføring av gudstjenester, andre fellessamlinger, tilsyn med og koordinering av undervisning og ikke minst sjelesorgsarbeid. Pastorene må forberede gudstjeneste, holde preken, tolke Guds ord og gi svar om læremessige spørsmål. Pastorallederskapet er på en måte lederskap utøvd via undervisning. Det er gjennom preken og annen undervisning at trosformidling skjer og engasjementet i menighetslivet vedlikeholdes. Derfor er den primære oppgaven i pastoralt lederskap pedagogisk og faglig. Det forventes av pastoren vet mye om hvordan troen skal forstås og praktiseres. Pastoren skal formane, oppmuntre, og rettlede. Dette betyr at pastoren må evne å kommunisere godt. Det forventes av pastoren å ha et godt vitnesbyrd og være rollemodell i liv og lære. Det forventes av pastoren i likhet med en hyrde å ha god kjennskap til sin flokk eller menighet.

Det forventes at vedkommende kjenner medlemmene i menigheten, i hvert fall en viss oversikt over hva som rører seg i deres liv og familier. Særlig i migrasjonskontekst hvor medlemmene kanskje har noen ekstra utfordringer angående helse, arbeid og opphold forventer de oppmerksomhet og bistand fra menigheten og pastoren.

Menighet

En protestantisk/karismatisk migrantmenighet vokser ofte fram fra en enkel start med to eller tre samlet for bibellesning og bønn. Så stiftes en menighet med systemer som følger av kravene som gjelder registrering hos norske myndigheter. I de fleste tilfeller stiftes ortodokse menigheter gjennom en mer formalisert kirkestruktur enn en protestantisk menighet. Selv om det er initiativtakere som utgjør et viktig utgangspunkt, er det likevel en mer komplisert og langstrakt prosess bak stiftelser av en ortodoks menighet.

Å stifte en ortodoks menighet går veien gjennom offisielle kirkestrukturer. Menigheter stiftes ikke uten en biskop eller noen form for delegert tilsyn. For å feire en gudstjeneste (en guddommelig handling) kreves tilstedeværelsen av en ordinert prest. Ofte starter en med etablering av medlemsforeninger og søndagskoleforeninger for å pleie det sosiale og åndelig behov. Ut fra de vokser det naturlig fram en menighet.

Blant etiopiske og eritreiske ortodokse har vi to typer av menigheter. Menigheter med «paktens ark» og tilstedeværelse av en ordinert prest anses å være store menighet, i motsetning til menigheter uten paktens ark og egen prest. Å beholde tilfredsstillende kontakt med de kirkelige tilsynsstrukturene viser seg ofte å være vanskelig. En av utfordringene for de eritreiske ortodokse menigheter er derfor mangel på biskoper som kan ta av seg det overordnede ansvaret over menighetene i diaspora⁴⁴.

Lederskap

En *prest* har hovedlederansvaret i de ortodokse menighetene. Begrepet kommer fra det greske ordet *presbyter* som betyr eldst eller senior. Ofte kalles ortodokse prester også fader. De anses å fylle rollen som åndelig far og formidler autoritet med visdom og erfaringer. Prestene forventes å utøve og forvalte autoritet på Guds vegne samtidig som de viser omsorg som en far ovenfor sine barn. Forskeren Berit Thorbjørnsrud fanger dette opp presist ved presentere en prest smed begrepet «Kristi ikon». Noen av de ortodokse menigheter i

---

⁴⁴ Intervju med prest Dawit Haile, januar 2019, Oslo.

Norge har lenge hatt problemer å framskaffe seg prester fra sine respektive kirkestrukturer. Veien til ordinert prestedtjeneste, for eksempel, i det etiopiske og eritreisk ortodokse er lange og kompliserte. En lang forberedelse starter ofte med oppvekst i kirkeskole eller søndagskolen - til livslang opplæring gjennom praksis som diakon som assisterer prestene.

Presten med assistanse fra diakoner har ansvaret for gudstjenestefeiring som er det sentrale aspekt av menighetens virksomhet i de ortodokse menigheter. Gudstjenestefeiringen varer lenge og har flere elementer. I tillegg inviteres det flere kirkelige festivaler med store samlinger i løpet av året. Dette betyr at prestedtjenesten i de ortodokse menigheter omfatter ritualer som ikke kan gjennomføres av lekpersoner. Sjelesorgsamtaler, omsorgsarbeid som besøk ved sykdom eller andre nødbehov og mekling i familierelasjoner tilhører prestens oppgaver.

Behov og mulighet for kompetanseheving

Presteyrket har hatt stor respekt i det norske samfunnet, som en av de viktigste og til dels mektigste posisjonene i samfunnet. Presteyrket og -rollen har da også hatt en betydelig plass i norsk samfunnsutvikling. Gjennom folkeopplysning, offentlig informasjonsformidling, utviklingen av språk, litteratur, poesi og kunst, formidling og videreføring av lokal- og nasjonalhistorie, informasjon om medisin og andre samfunnsnyttige kunnskaper, administreringen av rett og orden, beredskap, krise- og konflikthåndtering, familieliv, barneoppdragelse, ved siden av de kirkelige eller pastorale oppgaver, okkuperte prester store funksjoner i samfunn. Presterollen er betydelig redusert i dag i sammenliknet med tidligere.

Likevel er det mye som ligger på prestene også i dag. De påtar seg av mange oppgaver på vegne av felleskapet - særlig i forhold til krise og beredskap. Presteyrket i Den norske kirke og de øvrige kirkene nyter stor tillit og respekt i samfunnet. Gjennom generasjoner har presterollen utdypet seg yrkesfaglig, utdannelsesmessig og også når det gjelder rettigheter i utøvingen av profesjonen. Selv om arbeidsmengden og forventningene er store, har mange prester gode rammer rundt sitt arbeid. De har solid utdanning ved de teologiske lærestedene, med godt faglig grunnlag. Selv om det i de siste årene har blitt åpnet muligheter for alternative veier inn i ordinert prestedtjeneste, har de fleste prestene i Den norske kirke gått gjennom mange års teologisk utdanning ved landets mest prestisjetunge læresteder. Gjennom utdannelsen og avleggelsen av løftet i ordinasjonen trer de inn i

tjeneste som krever allsidige evner og vinner stor respekt for det. Under prostene og biskopenes teologiske tilsyn og menighetsrådene administrative ansvar utfører de daglig mange oppgaver både kirkelig og samfunnsmessige. Mange av prestene arbeider under formelle ansettelse med definerte stillingsbeskrivelser, tydelig arbeidsoppgaver, lønn, pensjon, og gode infrastruktur nødvendig for arbeidet.

Prestetjenesten i den norske samfunn har helt andre vilkår og forutsetninger enn prester og pastorer i migrantmenigheter. Selv om de fleste trår inn i tjenesten med glede og overbevisning om de har fått et kall til denne tjenesten, er vilkårene og forutsetningene for migrantmenighetene langt i fra standarden i Den norske kirke og de øvrige etablerte kirkene i Norge. Det er ytterst få, spesielt de med innvandrere fra Europa og Amerika, som har en grunnleggende infrastruktur: som et menighetsbygg med kontor og arbeidsplass, formelle ansettelsesforhold med tariffavtalt lønn, arbeidskontrakt med definerte arbeidsoppgaver, og mange andre forhold.

I motsetning jobber de fleste pastorer i immigrantmenighetene jobber veldig mye, de er lite betalt og i noen tilfeller får de ingen lønn. Mange menigheter er registrert i Brønnøysundregisteret. Registreringene varierer fra enhetsregisteret som lag eller foreninger til samordnet frivillighet registrert som trossamfunn. Derimot er det ikke så mange menigheter som står i A-registeret eller arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret. Det er kun menigheter med et større antall medlemmer som skaffer seg egne pastorer. Praksisen tilsvarer den øvrige frikirkeligheten i Norge. Ikke alle menigheter har økonomiske forutsetninger å ha egne pastorer med fulltids ansettelse.

Menighetenes eller medlemmenes økonomiske grunnlag er dessuten svak. De har mange utgifter med utleie av lokaler til gudstjenester og arrangementer. De mangler erfaring med norsk byråkrati og formaliteter knytte til søknader og registreringer. De som henter sine prester fra utlandet har hatt mange utfordringer i møte med norske myndigheter i forhold til visum og oppholdstillatelse. I de siste årene har det vært flere nettverksmøter med UDI hvor lovverket (utlendingsloven §55) ble presentert til informasjon, orientering og innspill. Etter mange års arbeid har norske myndigheter endelig skjønnet behovet for ulike alternativer for vurderingen av kompetansekrav på masternivå. Det godtas nå tilsvarende utdannelse men med ufravikelige krav om gyldig dokumentasjon.

Medbrakt utdannelse

De fleste religiøse ledere (pastorer og prester) i migrantmenigheter har sin utdannelse og arbeidserfaring fra hjemlandet. Dette delvis fordi de fleste som står i pastor/prestestillinger kom til Norge i godt voksen alder, med utdannelse og noen form for erfaring av tjeneste. Nesten alle etiopiske og eritreisk ortodokse prester i Norge har sin utdannelse i hjemlandet. En god del av ledere i de ulike protestantiske kirker har med seg teologisk utdannelse fra hjemlandet. Men det er også noen av pastorene eller lederne i de burmesiske menigheter som har tatt sin teologiske utdannelse i Norge (enten ved Høgskolen for teologi og ledelse på Stabekk, VID eller MF vitenskapelig høyskole). 24 av pastorene er utdannet i Norge og 18 i Burma, ifølge Peter Nagdhim.⁴⁵ Dette er et område hvor det trengs en kartlegging for å samle informasjon om den teologiske kompetansen blant migrantpastorer og -prester. Den teologiske kompetansen hos pastorene i frikirkene og migrantmenighetene har ikke en felles standard som det finnes hos prester i Den norske kirke.

Mulighet for teologisk utdannelse og språkopplæring

For de protestantiske migranter og deres menigheter finnes det ulike varianter av utdanningsmuligheter og tilbud i Norge⁴⁶. I tillegg utvikles det nye og spesielle program både ved bibelskoler og andre teologiske læresteder med migranter som målgrupper. Hovedutfordringer ved det teologiske utdannelsetilbudet er at det ofte er et fulltidsstudium som krever mer tid og ressurser enn hva mange av pastorene har. Manglende fleksibilitet i forhold til hele studieløpet hemmer mulighet for teologisk utdannelse. Krav om generell studiekompetanse og språk krav i norsk og engelsk kan også være en annen årsak.

De ortodokse kirkene, særlig de orientalske kirkene, er fortsatt avhengig av å hente prester utdannet i deres konfesjonelle tradisjon og kirkestruktur. Det finnes også et studieprogram ved Universitet i Oslo om ortodoks teologi. Tilbudet kan imidlertid komme til å møte de konfesjonelle og kulturelle forventningene i fra de ulike ortodokse menigheter som har sterke egne tradisjoner. Det ville være av stor hjelp dersom de ulike ortodokse tradisjonene bygget

---

⁴⁵ Telefon intervju 08.02.2019

⁴⁶ <https://www.studentum.no/utdanning/skoler/universitet-og-hogskole-teologi-norge/a27-c4000-d671>

opp videreutdanningsmuligheter som også kan kobles mot egne kirkestruktur og teologiske forutsetninger. Her kreves primært egen innsats fra de ortodokse i Norge og Norden.

Tilpasset og komplementerende videreutdanning

Vi hører om prestemangel og minkende antall kandidater som utdannes til presteyrket i Norge. Allerede i mange år har Den norske kirke fått prester i fra utlandet (Island, Tyskland, Danmark). Prestemangel er et problem mange steder i Vest-Europa både hos katolikkene og protestanter. På en måte henger dette sammen med minkende medlemstall.

På den andre siden handler prestemangel om terskel og standardkrav for dem som ønsker å bli prest. Følgende punkter må avklares bedre for å rekruttere bedre fra migrantmenigheter:

- Opptakskravet for teologisk utdanning
- Forenklingen av veien til prestetjeneste i Den norske kirke
- Godkjenning av tidligere teologisk utdanning fra hjemlandet og overføring av menighetsarbeidspraksis
- Språkkompetanse og kompetanse i samfunnskunnskap/kulturkunnskap
- Komplementerende og kompetansehevende videreutdanning

Avsluttende refleksjoner

De fleste kirker i Norge ble etablert da samfunnet var monokulturelt. Kirkene bar og bevarte folkets kultur. De har representert noe folket i dette landet kan kjenne seg igjen i og er trygge på. Gjennom migrasjon har det globale kristne mangfoldet kommet til Norge. Det skaper stor glede og optimisme i migrantmenigheter. Samtidig framkommer det tvil og spørsmål om hvorfor migranter velger å starte egne menigheter i et land der kirkene sliter med oppslutning og rekruttering. Det etablerte kristendommen lider av mangel på vekst, mens innvandrere strever med praktiske utfordringer for å etablere seg. I dagens Norge er det behov for begge sider av kirkelivet: de som har vært her og de som etableres av nyankomne. De må begge komme sammen og reflektere over hva innebærer å være kirke. Slike refleksjoner bør utfordre de etablerte kirker til å omdefinere kirkenes nasjonale/etniske profil i forhold til kristne innvandrere fra ulike verdensdeler. For kristne innvandrere handler dette om å reflektere over om hvor lenge de skal holde fast på erfaringen fra tidligere og

definere seg selv ut fra sitt opprinnelsesland og hvor mye de skal møte forventningene i deres nye hjemland. Gjennom slike refleksjoner kan kirkene dra nytte både for seg selv og for samfunnet.

Til slutt: Mange kristne innvandrere har høye ambisjoner og forhåpninger om hva de kan utrette. De anser seg selv som budbringere av vekkelse og fornyelse, men mange av dem møter utfordringer knyttet til språk- og kulturforståelse. Dersom de skal lykkes og forvandles til å være ressurser som forsterker kirkelivet og det kristne vitnesbyrdet i det norske samfunnet, bør det satses mer på å bygge kulturell og språklig kompetanse i migrantmenighetene.

Litteraturliste

Karl Rahner, "Towards a Fundamental Theological Interpretation of Vatican II," *Theological Studies* 40 (1979): 716-272.

Iversen, Lars Laird (2014). *Uenighetsfellesskap: Blikk på demokratisk samhandling*. Oslo: Universitetsforlaget.

Knut A. Jacobsen & Selva J. Raj (red.) 2008: *South Asian Christian Diaspora. Invisible Diaspora in Europe and North America*. Farnham: Ahgate.

Alghasi, Sharam. (2011). Norges nye vi: den iranske diasporaen og den norske utenrikspolitiske dynamikken. *Internasjonal politikk* (4). s. 645-676.

Jacobsen, Knut A. (2009) 'Establishing Tamil Ritual Space: A Comparative Analysis of the Ritualisation of the Traditions of the Tamil Hindus and the Tamil Roman Catholics in Norway', *Journal of Religion in Europe*, 2, pp.180-98.

Andreassen, K., Dzamarija, M., & Slaastad, T. (2013). Stort mangfold i lille Norge. Innvandrere og nørskfødte med innvandrereforeldere- befolkningsstatistikk. *Samfunnsspillet*, 11-19.

Brochmann, G., & Kjeldstadli, K. (2014). *Innvandringen til Norge. 900-2010*. Oslo: Pax Forlag.

Botvar, Pål og Ulla Schmidt (red.). 2010. *Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering*. Oslo: Universitetsforlaget.

Churches Together in England. (2015). *blackandmulticulturalchurches*. Hentet fra <http://www.blackandmulticulturalchurches.net/about-2/>

Cisse, Y. A. (2011). *Afrikanere i Norge gjennom 400 år*. Oslo.

Ebaugh, Helen Rose & Chafetz, J.S. *Religion across borders. Transnational Immigrant Networks*. Oxford: Altamira Press, 2002.

Ebaugh, Helen Rose. Religion and the New Immigrants: Continuities and Adaptations in Immigrant Congregations: Continuities and Adaptations in Immigrant Congregations. AltaMira Press, 2000.

Elgvin, Olav og Kristian Rose Tronstad (2013) "Nytt land, ny religiøsitet? Religiøsitet og sekularisering blant ikke-vestlige innvandrere i Norge." I Tidsskrift for samfunnsforskning, 54: 63-91

Foley, Michael W & Dean R. Hoge. (2007), Religion and the new immigrants: how faith communities form our newest citizens Oxford: Oxford University Press.

Foner, Nancy and Richard Alba. (2008), Immigrant religion in the US and Western Europe: Bridge or barrier to inclusion? International Migration Review 42 (2):306-92.

Den Eritreisk st.mary tewhado ortodoks kirke i Oslo. (1985). orthodox1. Hentet fra www.orthod

kirke vender tilbake. I J. Gran, E. Gunnes, & L. Langselt, Den Katolske kirke i Norge: Fra kristneingen til Idag (ss. 143-426). Oslo: Aschehoug.

Eriksen, S. S. (2016). Church of Pentecost International: fortellingen om en migrantmenighet i Oslo. I A. Aschim, O. Hovdelien, & H. K. Sødal, Kristne migranter i Norden (ss. 190-207). Portal forlag.

Herberg, Will. Protestant, Catholic, Jews: An Essay in American Religious Sociology. Garden City, NY: Anchor Books, 1960

Hirschman, Charles. (2004) "The Role of Religion in the Origins and Adaptation of Immigrant Groups in the United States" in International Migration Review, Vol. 38, Num. 3, New York: Center for Migration Studies of New York

Ethiopian Orthodox Tewahedo Church . (2003). ethiopianorthodox.org. Hentet fra <http://ethiopianorthodox.org/english/history.html>

Flood, A. T. (2012). The Ethiopian Evangelical community in Oslo, an emperical analysis of five protestant congregations in Oslo. Oslo: Norwegian school of theology .

Folkekirkens mellemkirkelige Råd. (2009). interchurch.dk. Hentet fra <http://www.interchurch.dk/vaer-med-lokalt/migrantmenigheder/migrantmenigheder-hvad-er-det/migrantmenigheder-en-farverig-mosaik>

Gemeinsam für Berlin e.V. (2016). migrationskirchen-in-berlin.de. Hentet fra <http://www.migrationskirchen-in-berlin.de/migrationsgskirchen/185-migrant-churches-in-berlin>

Hempel, K. G. (2012). "Is not a sin in one place a sin in another?" Menighetsliv i norskamerikanske immigrantmiljø 1870-1917, kontinuitet og endring. Tromsø: Universitetet i Tromsø UIT .

Henriksen, K. (2007). Fakta om 18 innvandregrupper i Norge. Oslo : Statistisk sentralbyrå.

Hoel, V. (2016). Faith, Fatherland and the Norwegian Seaman: The work of the Norwegian Seamen's Mission in Antwerp and Dutch Ports 1864-1920 . Hilversum: Verloren.

Irish Council of Churches. (2008, December 8). irishchurches.org. Hentet fra <https://www.irishchurches.org/resources/migrant-churches>

Jackson, D. R., & Passarelli, A. (2016). Mapping Migration in Europe: Integration, Belonging and Community. Geneva, Brussels: World Council of Churches & Churches commission for migrants in Europe. .

Khuong Viet Temple. (2010). <http://khuongviettu.com/no/>. Hentet 01 18, 2017 fra <http://khuongviettu.com/no/>

Kjerland, K. A. (2002). Nordmenn i Afrika-afrikanere i Norge. Bergen: Fagbokforlaget .

Kundsen, J. C. (1982). Båtflyktninger i transitt.Vietnamesere i flyktningeleire i Filippinene,Hongkong og Japan. Bergen: Sosialantropologisk Institutt, Universitetet i Bergen.

Loga, Jill. 2011. "Inkludering i nærmiljø. En studie av frivillige organisasjoner som flerkulturelle møteplasser." Bergen: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor

———. 2012. "Trossamfunn, innvandring, integrasjon. En kunnskapsoversikt." Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Leirvik, Oddbjørn. 2010. Religionspluralisme. Mangfold, konflikt og dialog i Norge. Oslo: Pax Forlag.

Marokkansk Trossamfunn og Masjid Attaouba. (2017, Januar 25). Hentet fra <http://www.attaouba.no>

Pasura, Dominic & Marta Bivand Erdal (2016) Introduction: Migration, Transnationalism and Catholicism, in Pasura, Dominic ; & Marta Bivand Erdal, eds, Migration, Transnationalism and Catholicism: Global Perspectives. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Mohammed, G. (2012). Understanding Religion and Social Change in Ethiopia. Toward a Hermeneutic of Covenant. New York : Palgrave Macmillan.

Muller, P. O. (2011). Et streiftog gjennom Den ktaolske kirkes historie i Norge fra den føste misjonstid til nyere tid. Trondheim : Eget forlag .

Norges kristne råd. (2009). Hva er kirken? -To økumeniske bidrag . Oslo : Norges kristne råd.

Norges kristne råd. (2013). [www.migrantmenigheter.no](http://migrantmenigheter.no). Hentet fra <http://migrantmenigheter.no/>

Samen kerk in Nederland. (2017). skinkerken.nl. Hentet fra <http://skinkerken.wixsite.com/skin>

Smith, T. L. (1978, Desember 1). Religion and ethnicity in America . *American Historical Review*, ss. 1115-1185.

Sparre, S. C. (2015). *Middle Eastern Christians in Europe: Histories, Cultures and Communities*. . St. Andrews, Scotland: University of St. Andrews.

Statistisk sentralbyrå. (2016). *Den norske kirke, 2015*. Oslo: SSB.

Stoffels, H., & Jansen, M. (. (2008). *Coat of Many Colours. New Immigrant Churches in the Netherlands*. Münster/ Berlin/ Zürich: LIT Verlag.

Strand, A. K. (2015). *Medieanalyse: Innvandring og integrering i norske medier 2014*. Oslo: IMDI .

Synnes, R. (2012). *Kristne migrantmenigheter i Oslo*. Oslo : Stiftelsen for kirkeforskning.

The Redeemed Christian Church of God. (2017). [rccgnorway](http://www.rccgnorway.com). Hentet fra [rccgnorway:](http://www.rccgnorway.com/412794441)
<http://www.rccgnorway.com/412794441>

Ukah, A. (2014, September 1). The World Religions & Spirituality Project . Hentet fra www.wrldrels.org : <https://wrldrels.org/2016/10/08/redeemed-christian-church-of-god/>

Umapalan, S. (2016). *Tamilenes liv og historie i Norge 1956-2016*. ukjent.

Währisch-Oblau, C. (2009). *The Missionary Self-Perception of Pentecostal/Charismatic Church Leaders from the Global South in Europe: Bringing Back the Gospel*. Frankfurt am Main: E.J. Brill.

Ødegård, G., Loga, J., Steen-Johnsen, K. og Ravneberg, B. (2014). Fellesskap og forskjellighet. Integrasjon og nettverksbygging i flerkulturelle lokalsamfunn. Oslo: Abstrakt Forlag AS.

Vedlegg 1 Kristne menigheter som mottok statstilskudd 2018

991558071	BERGEN INTERNATIONAL MINISTRIES	87
996496082	BERGEN OROMO KRISTNE FELLESKAP	34
916468342	BETESDA POLSK KIRKE	26
997275209	CHURCH OF PENTECOST INTERNATIONAL NORWAY	298
992548312	CONNECTION GOSPEL OUTREACH	44
893911332	DEBRE TSION ST. MARIA ETIOPISK ORTODOKS TEWAHEDO MENIGHET KRISTIANSAND	121
986251030	DEN BULGARSKE ORTODOKSE MENIGHET I NORGE ST. KIRIL OG ST. METODIJ	282
991975160	DEN ERITREISK KOPTISK AMANUEL KIRKE I KRISTIANSAND	988
997772725	DEN ERITREISK ORTODOKSE MENIGHET I BUSKERUD	456
915220118	DEN ERITREISK ORTODOKSE MENIGHET I VESTFOLD	267
915848419	DEN ERITREISK ORTODOKSE SAINT GABRIEL MENIGHET I GRIMSTAD	22
989512420	DEN ERITREISKE EVANGELISK LUTHERSKE KIRKE I NORGE	82
818544022	DEN ERITREISKE KIDIST MARIAM ORTODOKS TEWAHDO KIRKE I FØRDE	61
917835004	DEN ERITREISKE KOPTISK ORTODOKSE KIRKE I LARVIK	94
987807709	DEN ERITREISKE KOPTISKE KIRKE I NORGE	1511
916297300	DEN ERITREISKE ORTODOKSE KRISTEN ABUNE TEKLEHAYMANOT KIRKE I SANDNESSJØEN	74
987523026	DEN ERITREISKE ORTODOKSE MENIGHET I ROGALAND	566
918575103	DEN ERITREISKE ORTODOKSE SAINT KIDANE MHRET KIRKE I STEINKJER	63
911626500	DEN ERITREISKE ORTODOKSE SAINT MICHAEL KIRKE I TRONDHEIM	478
917686726	DEN ERITREISKE ORTODOKSE ST. GABRIEL KIRKE I STJØRDAL	39
917114749	DEN ERITREISKE ORTODOKSE TEWAHDO ABUNE AREGAWI MENIGHET PÅ JØRPELAND	83
916316623	DEN ERITREISKE ORTODOKSE TEWAHDO KIDIST DINGEL MARIAM MENIGHET I STAVANGER	122
997038827	DEN ERITREISKE ORTODOKSE TEWAHEDO KIRKE DEBRE IYESUS I BERGEN	643
912993264	DEN ERITRISKE ORTODOKS TWAHDO I MOLDE	282

987546646	DEN ETIOPISK ORTODOKS TEWAHEDO MEDHANEALEM KIRKE	262
983901867	DEN ETIOPIISKE ORTODOKSE KIRKE I NORGE	877
915237118	DEN ETIOPIISKE ORTODOKSE TEWAHEDO KIRKE NORD- OG VEST EUROPA BISPEDØMMET MAHIDERE SIBEHAT KIDIST	86
892115842	DEN ETIOPIISKE ORTODOKSE TEWAHEDOKIRKEN I TROMSØ	57
871245762	DEN FINSKE MENIGHETEN I NORGE	2187
919884320	DEN GASSISKE MENIGHET	12
984221568	DEN GRESKE ORTHODOKSE MENIGHET EVANGELISMOS TIS THEOTOKOU	1596
992527935	DEN IRANSKE EVANGELISK LUTHERSKE KIRKE I OSLO	84
979706596	DEN ISLANDSKE EVANGELISKE- LUTHERSKE MENIGHET I NORGE	2740
995671697	DEN KOPTISKE-ORTODOKS KIRKE I NORGE	37
987482273	DEN LEVENDE VANN MENIGHETEN	102
813346052	DEN ORTHODOKSE TEWAHEDO MENIGHET I LEVANGER	82
971278315	DEN ORTODOKSE KIRKE I NORGE - HELLIGE NIKOLAI MENIGHET	1000
998171229	DEN ORTODOKSE KIRKE I NORGE HELLIGE HALLVARD MENIGHET	28
993310751	DEN RUMENSKE ORTODOKSE MENIGHET I OSLO DE HELLIGE MARTYRER IOAN ROMANUL OG HALLVARD	753
993530123	DEN RUMENSKE ORTODOKSE MENIGHET I STAVANGER DE HELLIGE MARIA BEBUDELSE OG DE HELLIGER HIERARSKER	218
996368491	DEN RUMENSKE ORTODOKSE MENIGHET KRISTI HIMMELFART OG DE HELLIGE MARTIRENE FILOFTEIA FRA ARGES	796
914474914	DEN RUMENSKE ORTODOKSE MENIGHETEN I HAUGESUND DEN HELLIGE MACARIE DEN STOR	218
998725852	DET ARMENSKE APOSTOLISKE KIRKESAMFUNN	198
919285273	DET ERITREISK OG ETIOPISK ORTODOKS KIRKE SAMFUNN I ELVERUM REGIONEN (DEEOKSIER)	119
981928989	DET SERBISKE ORTODOKSE KIRKESAMFUND I NORGE HL VASILIJE OSTROSKI MENIGHET	4507
920279791	EMMANUEL MATU CHIN CHURCH	9
920174116	ENGELN SANKT GABRIEL ORTODOKSE KIRKE	57
914831180	ERITREAN ORTHODOX TEWAHDO	110
918427872	ERITREISK ORTHODOKS TEWAHDO KDSTI DENGEL MARIAM I NORDREISA	25

814809722	ERITREISK ORTHODOX TEWAHDO KIRKE DEBREHAWARYAT KDUS PETROS & PAULOS ASKER & BÆRUM	304
912395014	ERITREISK ORTODOKS TEWAHEDO MEDHANI ALEM KIRKE I HARSTAD	137
912683931	ERITREISK ST. KIDANE MIHRET TEWAHDO ORTHODOKSES KIRKEN I GRENLAND	402
913173791	ERITREISKE ORTODOKSE TEWAHEDO KIRKE ABUNE TEKLEHAYMANOT I SOGNDAL	147
917760284	ERITRIESK ORTHODOX TEWAHDO ST. GABRIEL KIRKE	11
841166272	EVANGELISCHE GEMEINDE DEUTSCHER SPRACHE IN NORWEGEN	457
971245379	FOURSQUARE NORGE	83
977246636	FULL GOSPEL CHURCH I NORGE	122
913640624	GLORY HOUSE REVIVAL MINISTRIES	11
915904858	GOOD NEWS GRENLAND	58
995345870	GRACE BELIEVER CHURCH	101
916271468	GRACE CHURCH 33	
993749591	IMMANUEL CHURCH (IRANIAN CHRISTIAN IN NORWAY)	20
998002575	INTERNATIONAL BELIEVER OF CHRIST MINISTRIES (IBOC - MINISTRIES)	17
996801012	INTERNATIONAL CHRISTIAN FELLOWSHIP (ICF)	32
919426276	INTERNATIONAL CHURCH OF GLORY	21
998472407	INTERNATIONAL EVANGELISERING MINISTRY AV MOUNT ZION	43
992010606	INTERNATIONAL MISSION THE GRACE OF GOD	156
983734928	INTERNATIONAL VICTORY FELLOWSHIP	49
971260440	JESUS IS LORD JESUS ER HERRE	498
993340790	JESUS POWER MINISTRY INTERNATIONAL	68
913528786	JKB INTERNATIONAL MINISTRY	17
914222605	KIDANE MIHRET ERITREISK ORTODOKS KIRKE	66
917805393	KIDANEMHRET KIRKE I FJELLREGIONEN	129
996606643	KIDIST MARIAM KOPTISK ORTODOKSE MENIGHET NARVIK	85
999096247	KINGDOM OF GOD-LIGHT OF CHRIST CHURCH	63
994494155	LA COMPASSION KIRKE	45
914300983	LARGE HOUSE INTERNATIONAL MINISTRY	27
979346336	LIVING WORD BIBLE CENTER	258

919390085	MEDHANEALEM KANONISK ERITRISK ORTODOKS KIRKE I OSLO	47
918620532	MEDHANIALEM KIRKE I VIKNA	28
996295109	MEDHANIE-ALEM ORTODOKSE KRISTNE KIRKE	149
988036633	MENBERE LEUL ST. MICHAEL ETHIOPISKE ORTODOKSE TEWAHEDO MENIGHET I BERGEN	243
976019725	NORDIC CHINESE CHRISTIAN CHURCH IN OSLO	130
993139270	NORWAY INTERNATIONAL FELLOWSHIP	41
995525615	OROMO EVANGELICAL CHRISTIAN CONGREGATION IN TRØNDELAG(OECCT)	58
986046445	OROMO EVANGELISKE KIRKE I OSLO	179
917888698	ORTODOKS KIRKE DEBRE SELAM KDUS MICHAEL KONGSVINGER OG OMEGN	93
992641363	OVERCOMERS CHAPEL	85
911913461	ROCK INTERNATIONAL CHURCH	34
886611072	RUSSISK ORTODOKSE HELLIGE TRIFON MENIGHET I SØR-VARANGER	156
912799867	ST MARY'S MENIGHET	356
995344505	ST. GEORGE DEN ETIOPISK ORTODOKS TEWAHEDO KIRKE I TRONDHEIM	146
911633647	ST. GEORGS ORTODOKSE, KRISTNE KIRKE	198
913191641	ST. URAEL DEN ETIOPISKE ORTODOKSE KIRKE I HEDMARK	68
817797792	ST.MICHEAL	52
813364972	ST.RUFAEL ERITREISK ORTODOKSE TEWAHDO KIRKE HAMAR	198
971554770	STAVANGER INTERNATIONAL CHURCH	89
971525614	THE AMERICAN LUTHERAN CONGREGATION	302
975940608	THE ANGLICAN CHAPLAINCY IN NORWAY	1454
888477322	THE CHRISTIAN FAITH GOSPEL CHURCH	38
984998988	THE REDEEMED CHRISTIAN CHURCH OF GOD	145
816629802	THE REDEEMED CHRISTIAN CHURCH OF GOD DAYSRING STAVANGER	65
911567075	TØNSBERG INTERNASJONALE KIRKE (TIK)	71
990883092	VICTORIOUS FAITH MINISTRIES INTERNATIONAL	47
916905300	VOLDA ERITREISK - ORTODOKSE KYRKJE	170
876224062	YEWONGEL BREHAN CHURCH	182

Vedlegg 2 Søk Brønnøysundregister i oktober 2018

1. [CHURCH OF LIVING WORD](#) BERGEN
2. [AGAPE EVANGELICAL CHURCH](#) BERGEN
3. [ALL NATIONS FULL GOSPEL CHURCH NORWAY](#) OSLO
4. [BEERSHEBA KAREN BAPTIST CHURCH ÅLESUND](#) ÅLESUND
5. [BETANIA CHURCH OF GOD](#) HAREID
6. [BETEL GRACE OF GOSPEL CHURCH](#) OSLO
7. [BETHEL CHRISTIAN CHURCH](#) SØRUM
8. [BETLEHEM CHIN CHURCH](#) MOI
9. [CALVARY CHIN CHURCH](#) INGEBERG
10. [CARSON BAPTIST CHURCH](#) FROLAND
11. [CHRIST EMBASSY CHURCH](#) OSLO
12. [CHRISTIAN FELLOWSHIP CHURCH](#) HAUGESUND
13. [CHRIST PALACE CHURCH INTERNATIONAL.](#) OSLO
14. [CHRIST THE HOPE OF GLORY CHURCH](#) STRØMMEN
15. [DET GODE BUDSKAPET OG FRELSE KIRKEN \(REDEEMED GOSPEL CHURCH\)](#) STABEKK
16. [EBENEZER CHIN BAPTIST CHURCH](#) LANGESUND
17. [ETHIOPIAN EVANGELICAL CHURCH IN OSLO](#) OSLO
18. Hope Church, Haugesund
19. [FAITH BAPTIST CHURCH](#) OSLO
20. [Emmanuel UNITED CHURCH](#) SANDVIKA
21. [JESUS LIVES CHURCH, NORWAY](#) OSLO
22. [KLIPPEN INTERNATIONAL CHURCH SANDNES](#) SANDNES
23. [PRESBYTERIAN CHURCH](#) HORTEN
24. [LIGHTHOUSE INTERNATIONAL BAPTIST CHURCH](#) LEIRFJORD
25. [MAHANAIM CHURCH](#) OSLO
26. [MYANMAR CHRISTIAN CHURCH OSLO](#) OSLO
27. [CITY OF GRACE CHURCH; SHEMA CHRISTIAN CHURCH.](#) KRISTIANSAND S
28. [NEW LIFE CHURCH](#) STRØMMEN
29. [NORDIC CHINESE CHRISTIAN CHURCH IN STAVANGER](#) STAVANGER
30. [NORTH SEA BAPTIST CHURCH](#) STAVANGER
31. [NORWAY CHIN BAPTIST CHURCH](#) AURSKOG

32. [NORWAY CHIN MISSION CHURCH](#) BORGEN
33. [NORWAY REVIVAL CHURCH](#) KOPERVIK
34. [OPEN HOUSE INTERNATIONAL CHURCH](#) SANDEFJORD
35. [OSLO BETHEL PENTECOSTAL CHURCH](#) ÅMOT
36. [OSLO INTERNATIONAL CHARISMATIC CHURCH](#) OSLO
37. [OSLO INTERNATIONAL CHURCH](#) OSLO
38. [OSLO INTERNATIONAL FAMILY CHURCH](#) OSLO
39. [PENIEL MATU CHURCH](#) HERADSBYGD
40. [PRAYER HOUSE CHURCH](#) HALDEN
41. [PRESBYTERIAN-METHODIST CHURCH](#) OSLO
42. [RCCG JESUS HOUSE, DRAMMEN \(THE REDEEMED CHRISTIAN CHURCH OF GOD, JESUS HOUSE PARISH DRAMMEN\)](#)
43. [SANDNES INTERNATIONAL CHURCH THE LIGHTHOUSE](#) SANDNES????
44. [SHALOM COVENANT EVANGELICAL CHURCH \(SCEC\)](#) BERGEN
45. [SINAI CHRISTIAN CHURCH](#) AURSKOG
46. [SMURNA KAREN BAPTIST CHURCH](#) TRONDHEIM
47. [STAVANGER CHIN CHURCH](#) HAFRSFJORD
48. [SUPERNATURAL FIRE CHURCH FOR ALL NATIONS](#) SANDNES??
49. [TAMIL GRACE EVANGELICAL CHURCH](#) OSLO
50. [TELEMARK CHIN BAPTIST CHURCH](#) SKIEN
51. [THE CHRISTIAN FAITH GOSPEL CHURCH](#) DRAMMEN
52. [TRINITY INTERNATIONAL BAPTIST CHURCH](#) OSLO
53. [TRONDHEIM INTERNATIONAL CHURCH](#) TRONDHEIM
54. [UCKG - UNIVERSAL CHURCH OF THE KINGDOM OF GOD](#) DRAMMEN
55. [VEST AGDER CHIN CHURCH](#) LINDESNES
56. [VICTORY IN CHRIST JESUS CHURCH \(VCJC\)](#) KRISTIANSAND S
57. [WALDAA ARAARA WAAQAYYOO / CHURCH OF MERCY OF GOD](#) KRISTIANSAND S
58. [WITNESSES OF CHRIST EVANGELICAL CHURCH](#) OSLO
59. [YEWONGEL BREHAN CHURCH](#) OSLO
60. [ZION BAPTIST CHURCH](#) EGRSUND
61. [ÅLESUND CHIN CHRISTIAN CHURCH](#) ÅLESUND
62. [ERITREISK ORTODOKS KIRKE MEDHINE ALEM I FREDRIKSTAD](#)

63. [ERITREISK TEWAHDO ORTODOKS KIRKE I FJELLREGIONEN OG KOPPANG](#)
64. [KIDANE MIHRET ERITREISK ORTODOKS KIRKE](#) FINNSNES
65. [DEN ERITREISKE KIDIST MARIAM ORTODOKS TEWAHDO KIRKE I FØRDE](#)
66. [NÆRBØ ORTODOX KIRKE KIDANE MIHRET](#)
67. [ABA GEBRE MENFES QUDUS ORTODOKSE KRISTNE KIRKE](#) MO I RANA
68. [AMNEAREGAWI-ORTODOKSE KIRKE I NOTODDEN](#)
69. [DEN ERITREISKE ORTODOKSE TEWAHDO QDIST SILASIE KIRKE I BRØNNØYSUND](#)
70. [DEN ETIOPIske ORTODOKSE TEWAHEDO SANKT JOHN THE BAPTIST KIRKE I TRONDHEIM - NORGE](#)
71. [DEN RUSSISKE-ORTODOKSE KATAKOMBE KIRKE UTENFOR RUSSLAND](#) RINGEBU
72. [ERITREISKE ORTODOKSE MEDHANIE ALEM KIRKE I PORSGRUNN](#)
73. [ERITRIESK ORTHODOX TEWAHDO ST. GABRIEL KIRKE](#) HAMMERFEST
74. [ERITRIESK ORTHODOX TEWAHDO ST. GABRIEL KIRKE NR. 1](#) HAMMERFEST
75. [HELLIGE ANNA MENIGHET - DEN RUSSISKE ORTODOKSE KIRKE](#) TRONDHEIM
76. [HELLIGE OLGA MENIGHET-DEN RUSSISKE ORTODOKSE KIRKE](#) OSLO
77. [KRISTI ÅPENBARINGSMENIGHET DEN RUSSISK-ORTODOKSE KIRKE \(MOSKVAPATRIARKATET\)](#)
SØREIDGREN
78. [MEDHANIE-ALEM ORTODOKSE KRISTNE KIRKE](#) TROMSØ
79. [NAMSOS ORTODOKSE KIRKE](#)
80. [ST. GEORGS ORTODOKSE, KRISTNE KIRKE](#) BODØ
81. [ST. URAEL DEN ETIOPIske ORTODOKSE KIRKE I HEDMARK](#) RIDABU
82. [DEN ORTODOKSE KYRKJA I NOREG - HEILAGE HERMAN AV ALASKA KYRKJELYD](#) NODELAND
83. [ERITREISK ST. KIDANE MIHRET TEWAHDO ORTHODOKSES KIRKEN I GRENLAND](#) SKIEN

Vedlegg 3 Migrantmenigheter kartlegging 2010-2012

(DAWN/NKR/KIA/DNB)

Menighetsnavn/Oslo	Menighetsnavn/Hele landet
Living Word Bible Center (filippinere, afrikanere)	Iransk gruppe Askim
Scandinavia Chinese Christian Church in Oslo, SCCC	Norway Chin Baptist Church Aurskog
Oromo Evangeliske Kirke i Oslo	Norway International Fellowship
Iglesia Palabra de Poder (Ordets Kraft Menighet)	Sentrumskirken Strømmen, iransk fellesskap
Oslo International Charismatic Church, OICC, afrikansk	IBF (International Belivers Fellowship) Ås
Oslo Karen Baptistmenighet	Afrikansk gruppe, Fetsund
Den vietnamesiske Evangeliske kirke i Oslo	Karani Karen Baptistmenighet
The Redeemed Christian Church of God/Internasjonal	Grimstad Chin Baptist - menighet
Den vietnamesiske menigheten Levende vann	Carson Baptist Church
Global Evangelical Church	Frie Evangeliske forsamling i Arendal
Full Gospel Church (Koreansk)	Åmli Karen Baptistmenighet
Asia Fellesskapet i Holmlia Kirke	Christian Faith Gospel Church
Jesus loves ministries (tamilsk)	La Compassion Kirke
Deus E Amor	Eritreisk Ortodoks menighet
Den Internasjonale Baptist Kirke	The Apostolic Church Int. Norway
Yewongel Brehan church, etiopisk/eritreisk	RCCG Drammen
Ethiopian Evangelical Church in OSLO	Filadelfia Grimstad
Northern Light Apostolic Church	Filadelfia Hamar
International Victory Fellowship	Filadelfia Hamar, afrikansk gruppe
New Beginning Church Oslo	Bergen International Church
St. Johannes Menighet	Kinesisk fellesskap
Siloam Baptist Church	Norway Tamil Christian Fellowship
Peniel	St. Paul Menighet
Myanmar Christian Church Oslo	St. Michaels ortodokse m.h. Bergen
Apostolic International Church	Agape fellskapet i Kristkirken

All nations Full gospel Church	Iglesia de Christo
Trinity International Baptist Church	Bergen Oromo Kristne Kirke
Jesus is Lord Norway/Bærum Church	Den Eritreisk Koptiske kirke i Bergen
Jesus is Lord Norway/Oslo 1 Church	Bergen International Ministries
Jesus is Lord Norway/Oslo 2 Church	Church of Living Word Tabernaklet Bergen
Jesus is Lord Norway/Oslo 3 Church	Etiopia gruppen Tabernaklet Bergen
Jesus is Lord Norway/Romerike Church	Eritreisk gruppe Tabernaklet Bergen
Jesus is Lord Norway/Vestfold	Ålesund Chin Christian Church
Jesus Power Ministry International	Beersheba Karen Baptist Church Ålesund
The Apostolic church int. fellowship	Bethel (Gospel for all nations)
Iglesia Restauracion De Dios	Sion
Norway International Fellowship	Immanuel, Sandnes Chin Church
Oslo International Church	Klippen Sandnes, tamilsk gr.
Pentecost International Worship Center	Klippen International Fellowship Sandnes
Den Evangeliske Lutherske Iranske Kirke i Oslo	Tewahedo Medhanealem Church
Den Iransk kristne kirke i Oslo	Free Band of Jesus
Eglise Dela Reconciliation En Jesu Christ	International FelloWship Karisma Senter
Adventkirken Betel	La Gracia De Dios
The Gospel For All Nations	Stavanger International Church
Oljeberget Menighet	Den Gresk ortodokse kirke i Stavanger
Tabernacle of Grace Int. Church	The Russian Ortodox Church , Hellige Irina M.h.
Det Evangeliske Trossamfunn Nasareernes kirke	The Vietnamese Baptist Church in Stavanger
Den spansktalende menighet i Salem kirken	Rumensk Ortodokse kirke
Talsmannen Baptist kirke	Bethel Living Church
Berøa Evangelical Church Church of God	SCCC, Scandinavian Chinese Christian Church in Stavanger
Living Light Gospel Church	Stavanger Anglican Episcopal Church
Den Tamilske Menighet	North Sea Baptist Church
Tamil Grace Evangelical Church	Stavanger Chin Church
Den Eritreisk Ortodokse Kirke i Norge (Koptisk)	The Eritrean Orthodox Church in Rogaland

Shalom Eritreiske Pinse Menighet	Stavanger Oromo Kristne Kirke
Den vietnamesiske Baptist Menigheten i Oslo	Internasjonalt Kristent Fellsskap (IKF) Salem
Bulgarsk Ortodokse, "St. Kiril og St. Metodij"	Internasjonalt Kristent Fellsskap (IKF)
CMERI- Centre mission evangeliste Rom	Christ s Shielding Faith Circle
Den Etiopiske Ortodokse kirke i Norge (Koptisk ortodoks)	Faith Baptist Church
Evangelical Lutheran Church of Eritrea	Alive Curch
Filipino Christian Church (FCC)	Zion Chin Church, Egersund
Norway Chin Mission Church	Zion Finnøy
Gresk Ortodokse Kirke Marias Bebudelseskirke	Betlehem Chin Church, Moi
Hope Christian Fellowship Oslo	Int. grupper Pinsekirken Flekkefjord
House of Life International Deliverance Min.	Pinsemenigheten Sion, Moi Int. gruppe
Den Koptiske kirke i Oslo	Menigheten Galatia
Evangelisher Gemeinde. Den Tyske kirke	Ebenezer Church
Tamil Grace Church Stovner	Victorius Faith
	Overkomers Chapel
Tamil Christian Assembly	Trondheim International Church
Presbyterian - Methodist Church in Oslo	Oromo Evangelical Christian Congregation in Trøndelag
Den Rumenske ortodokse menighet i Oslo	Eritreisk ortodokse kirke
Russisk ortodokse Kirke Hellige Olga Menighet	Etiopisk ortodokse kirke
Serbisk ortodokse kirke. Hellige Vasillije Ostroski	Bethel International Church
Shekinah Church	Trondheim baptist -menighet Burmesisk fellesskap
Den Islandske Evangeliske Lutherske Menighet i Norge	Trondheim baptis - menighet. Chin fellesskap
Den Finske Evangelisk Lutherske kirke Oslo	Kinesisk Bibelgruppe
Svenska Margaretaførsamlingen	Trondheim baptist menighet Iransk fellsskap
The American Lutheran Church	Telemark Chin Church
The Anglican Chaplaincy in Norway	Eritreisk ortodokse kirke i Skien

Holy Church of Jesus	Norkirken Kongsberg
	Rehobot Baptistmenighet
Christ Embassy	Medhanie - Alem Ortodokse Kirke
	Tawahedo kirken i Tromsø
Stabekk Katolske menighet	Gethsemane Garden Fellowship Int.
Flerkulturelt Senter Church Service	Jerusalem Karen Baptist - menighet
Regnbuen Kristne Fellskap	Setesdal Baptistmenighet
International Methodist Church	Gilgal menighet
International Christian Fellowship	Den eritreisk koptiske Emmanuel kirke
St. Olav Domkirke	RCCG Kristiansand
St. Olav Domkirke (filipinsk) (St. Josef Kirke)	Iglesia Internacional Remanente, Noruega
St. Olav Domkirke (polsk)	St. Maria Etiopisk Ortodoks Tawahedo Menighet
St. Olav Domkirke (vietnamesisk)	Iglesio De Christo Filadelfia Kristiansand
St. Josef kirke (under St. Olav Domkirke)	Etiopisk -eritreisk Group Filadelfia Kristiansand
St. Josef kirke (kroatisk)	ACMI - Grace Evangelistic Sanctuary
St. Josefs forening for kaldeere i Norge (irakisk)	St, Frans Kirke Larvik
St. Josef kirke (spansk)	Deus e Amor
St. Hallvard kirke	Evangeliehuset Porsgrunn
St. Hallvard kirke (tamilsk)	Koreansk felleskap
St. Hallvard kirke (polsk)	Betel Mosjøen Mosjøen United
St. Hallvard kirke (filipinsk)	Betania Church of God
	St. Franciskus Xavierus Menighet, Arendal
	St. Ansgar menighet, Kristiansand
	St. Birgitta menighet, Fredrikstad
	St. Clara menighet, Kongsvinger
	St. Frans Menighet, Larvik
	St. Gudmund menighet, Jessheim
	St. Johannes Døperens menighet, Sandefjord
	St. Josefs menighet, Haugesund

	St. Laurentius menighet, Drammen
	St. Magnus menighet, Lillestrøm
	St. Olav menighet, Trondheim
	St. Olav menighet, Tønsberg
	St. Paul menighet, Bergen
	St, Sunniva menighet, Molde
	St. Svithun menighet, Stavanger
	St, Teresia menighet, Hønefoss
	Vår Frue menighet Porsgrunn
	Vår Frue menighet, Tromsø
	Vår Frue menighet, Ålesund
	The Light House